

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Vliv hazardních her na společnost - gamblerství jako
sociální problém**

Bc. Eva Štefanová

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Eva Štefanová

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Vliv hazardních her na společnost – gamblerství jako sociální problém

Název anglicky

The impact of gambling on society – gambling as a social problem

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zjistit, jaký mají hazardní hry dopad na společnost, podat obecný přehled o vývoji konkrétních her v České republice v rámci kulturního směru. V druhé rovině bude nahlédnuto, jak se vyvíjí trend hazardních her v České republice před a po pandemii, či jaký dopad má gamblerství na české domácnosti.

Díky nashromážděným informacím získaným v rámci jednotlivých výzkumných metod bude podrobně rozebrána problematika, na jejímž základě jsou specifikovány cíle práce. Současně také dojde k navržení teoretického konceptu, který v souladu se získanými poznatky bude mít za cíl snížení počtu hráčů hazardních her ve společnosti.

Metodika

Hazardní hry jsou nejen kulturním, ale i hospodářským fenoménem, který má velký vliv na ekonomiku země. Hazardní hry mohou mít také negativní dopad na společnost, jako je závislost a finanční problémy. Proto se teoretická část diplomové práce zaměří na vysvětlení jednotlivých pojmů, které s hazardem a hazardními hrami souvisí, na vnímání hráčského světa podle teorií jednotlivých autorů a na prevenci proti problémovému hráčství. Pro sepsání teoretické části diplomové práce bude využito odborné literatury, odborných článků a internetových zdrojů.

V praktické části diplomové práce budou využity jak kvantitativní, tak kvalitativní metody. V úvodu praktické části diplomové práce se bude nacházet obecná komparace dat Výroční zprávy o hazardním hraní v České republice mezi vybranými roky. Připojena bude i analýza oblíbenosti jednotlivých hazardních her a jejich následný vliv na společnost – toho bude docíleno prostřednictvím dotazníkového šetření sdíleného skrz sociální sítě. V poslední části bude využita kvalitativní metoda, a to formou rozhovoru s hazardními hráči. Závěr diplomové práce bude obsahovat shrnutí zjištěných výsledků.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 str.

Klíčová slova

Hazard, hra, patologické hráčství, gamblerství, loterie, regulace hazardu, morálka, morální hazard, závislost

Doporučené zdroje informací

FIEDOR, David. Hazard v České republice. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2020. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-303-3.

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN: 978-80-247-5046-0.

HORÁČEK, Michal. Habitus hazardního hráče: etnografická rekonstrukce. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN:978-80-7422-187-3.

SOKOL, J. *Etika, život, instituce : pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-223-1.

WALKER, I. *Výzkumné metody a statistika*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3920-5.

WILLIAMS, Robert, Beverly L. WEST a Robert I. SIMPSON. Prevence problémového hráčství: komplexní přehled důkazů a zjištěné dobré praxe. Praha: Úřad vlády České republiky, c2014. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 978-80-7440-096-4.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Jan Brabec, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 21. 3. 2023

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 3. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vliv hazardních her na společnost - gamblerství jako sociální problém" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Mgr. Janu Brabcovi, Ph.D. za velmi cenné a užitečné rady, vstřícnost, a vždy ochotný a milý přístup. Rovněž děkuji i za trpělivost a nadšení, které mi pomohly dokončit tuto diplomovou práci. Ráda bych vyjádřila své díky i respondentům, kteří ochotně přispěli svými názory a příběhy. Díky těmto příběhům jsem dokázala otevřít své srdce a myšlenky. Na závěr děkuji i přátelům, kamarádům a svému příteli, kteří mě vždy podporovali a nenechali na holičkách. Vám všem děkuji – jste pro mě velkou inspirací.

Vliv hazardních her na společnost - gamblerství jako sociální problém

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje na problém gamblerství a jeho sociální vliv na jednotlivce i společnost. V úvodu teoretické části práce jsou vysvětleny základní pojmy spojené s herním světem, jako je hazard, patologické hráčství či herní prostor. Dále se práce věnuje konkrétním hazardním hrám a jejich regulaci, zaměřuje se na strategie jednotlivých her a na způsoby, jakými jsou tyto hry provozovány. Teoretická část se také věnuje různým pohledům autorů na gamblerství. Zjišťuje, jak na hazardní hráče nahlíží společnost a jak se tento pohled mění v průběhu času. Práce rovněž zkoumá rozdíly ve vnímání hráčského světa mezi hráči a ne-hráči a snaží se odhalit, co přesně motivuje lidi ke hraní hazardních her a jakým způsobem se na tyto hry dívají. V praktické části se práce zaměřuje na výzkumnou otázku, zda lze gamblerství vnímat jako sociální problém a jak tento problém vnímají současní hráči a společnost obecně. Výzkum v této části zahrnuje dotazníkové šetření a rozhovory s respondenty, a také komparaci dat mezi obdobími před a po pandemii. Cílem praktické části je získat co nejkomplexnější obraz o tom, jak se s gamblerstvím vypořádává moderní společnost a jaké jsou její výzvy v této oblasti. V závěru práce jsou shrnuty výsledky a navržen teoretický koncept, který si klade za cíl snížit počet hráčů hazardních her ve společnosti.

Klíčová slova: hazard, hra, patologické hráčství, gamblerství, loterie, regulace hazardu, morálka, morální hazard, závislost

The impact of gambling on society – gambling as a social problem

Abstract

This thesis focuses on the problem of gambling and its social impact on individuals and society. In the introductory theoretical part of the thesis, the basic terms associated with the game world, such as gambling, pathological gambling or gaming space, are explained. Furthermore, the thesis deals with specific gambling games and their regulation, focusing on the rules of individual games and the ways in which these games are operated. The theoretical part is also devoted to the different views of the authors on gambling. It analyzes how society views gamblers and how this view changes over time. The thesis also examines the differences in the perception of the gaming world between players and non-players and tries to reveal what exactly motivates people to play gambling games and how they view these games. In the practical part, the work focuses on the research question of whether gambling can be perceived as a social problem and how this problem is perceived by current players and society in general. The research in this part includes questionnaire surveys and interviews with respondents, as well as a comparison of data between the period before and after the pandemic. The aim of the practical part is to get the most comprehensive picture of how modern society deals with gambling and what are its challenges in this area. At the end of the thesis, the results are summarized and a theoretical concept is proposed, which aims to reduce the number of gambling players in society.

Keywords: gamble, game, pathological gambling, gambling, lottery, regulation of gambling, morality, moral hazard, addiction

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická část.....	13
3.1 Pojmy v hazardních hrách	13
3.1.1 Hazard a gambling	13
3.1.2 Morální hazard	14
3.1.3 Patologické hráčství	14
3.1.4 Herní prostor	14
3.1.5 Herní instituce	16
3.1.6 Rejstřík vyloučených osob	16
3.1.7 Hráčské strategie a podvodníci	17
3.2 Druhy hazardních her podle zákona	18
3.3 Regulace hazardu	21
3.4 Historie hazardu na území České republiky	22
3.5 Motivace hráčů	23
3.6 Vymezení hráčského světa	25
3.7 Prevence gamblerství	26
3.8 Gamblerství jako závislost	27
3.9 Gamblerství jako sociální problém	29
4 Praktická část	31
4.1 Komparace dat mezi jednotlivými roky	32
4.2 Dotazníkové šetření	38
4.2.1 Průběh dotazníkového šetření	38
4.2.2 Výsledky dotazníkového šetření	39
4.3 Rozhovory s respondenty	58
4.3.1 Osoby ovlivněné online sázením	58
4.3.2 Zaměstnanec Ministerstva financí ČR – odbor 73 – Procesní agendy a regulace hazardu	61

4.3.3	Rozhovor s osobou, která byla poznamenána hazardním hraním	63
4.4	Teoretický koncept – snížení počtu hazardních hráčů	65
5	Závěr.....	67
6	Seznam literatury	69
7	Seznam článků.....	70
8	Seznam internetových zdrojů	70
9	Seznam obrázků a grafů.....	72
9.1	Seznam obrázků	72
9.2	Seznam grafů.....	72
10	Přílohy	73

1 Úvod

Tématem předkládané diplomové práce je hlubší prozkoumání fenoménu hazardních her, gamblerství, a hazardních hráčů samotných. Jedná se o specifický druh zábavy, který může mít vliv nejen na psychiku člověka, ale rovněž i na fyzické zdraví jednotlivce, či sociální a ekonomickou situaci.

Diplomová práce je rozdělena do několika částí. Teoretická část diplomové práce blíže specifikuje konkrétní hazardní hry a osvětluje základní pojmy. Čtenářovi je tak osvětlena základní terminologie, která se využívá právě ve spojitosti s hazardním hraním a gamblerstvím v České republice. Budou zde osvětleny nejen výše zmíněné základní pojmy, ale práce ujasní téma morálního hazardu, hráčských strategií či podvodníků. Mimo jiné se práce pokusí nastínit vnímání hráčského světa od ne-hráčského.

Praktická část si následně pokládá základní otázku, která se nese v duchu celé diplomové práce – lze vnímat gamblerství jako sociální problém? Jak vidí současná společnost hazardní hry a hazardní hráče? Jak vnímají svou úlohu samotní hráči ve společnosti? Tato část se opírá jak o kvantitativní, tak o kvalitativní metody. Je zde zmíněna komparace mezi jednotlivými roky ze Zprávy o hazardním hraní v České republice 2021 a ze stránek Ministerstva financí České republiky či Finanční správy České republiky. Roky byly vybrány v závislosti na období před pandemií a na období po pandemii, neboť zejména tato doba společnost formovala. Přicházely různé restriktce ve formě uzavřených podniků, zákazů setkávání se a ve společnosti panovala velmi nejistá atmosféra. Právě díky komparaci těchto dat mohlo dojít ke zjištění, jestli se hráči vrátili ke své oblíbené činnosti či nikoliv. Následně proběhlo dotazníkové šetření, které si dalo za cíl odhalit, jestli respondenti považují gamblerství za sociální problém či jaký má dopad hazardní hraní na české domácnosti. Dotazníkové šetření mělo rovněž osvětlit, jaká hazardní hra se v České republice nese největší popularitě. Praktickou část završily jednotlivé rozhovory s vybranými respondenty, kteří chtěli sdělit prostřednictvím diplomové práce svůj pohled na hazardní hraní a podělit se tak o svůj příběh.

V závěru práce je shrnutí zjištěných výsledků z jednotlivých metod a navrhnutí teoretického konceptu, který si v souladu se získanými poznatky klade za cíl snížení počtu hráčů hazardních her ve společnosti. Tento teoretický koncept má poukázat především na vážnost probíraného tématu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním záměrem diplomové práce je zjistit vliv hazardních her na společnost. Diplomová práce reflektuje, jak se vyvíjel trend hazardních her před a po pandemii COVID-19 a jak gamblerství ovlivňuje nejen české domácnosti, ale i samotnou společnost. Na základě získaných informací z různých výzkumných metod bude probrána specifická problematika a navržen teoretický koncept, který by měl pomoci snížit počet hráčů hazardních her v naší společnosti.

Za hlavní výzkumnou otázku této diplomové práce lze považovat myšlenku, jestli lze brát gamblerství jako sociální problém či nikoliv.

Zároveň tato diplomová práce přibližuje pohled určitých respondentů na problematiku hazardního hráčství, popisuje příběhy a zkušenosti jednotlivců, kteří se potýkali či potýkají s hazardním hraním.

2.2 Metodika

V diplomové práci jsou využity jak kvantitativní, tak kvalitativní metody. Kvantitativní metoda se zaměřuje především na získávání číselných dat, zatímco kvalitativní metoda se soustředí na detailnější zkoumání problematiky bez využití číselných dat. (Walker, 2013)

Kvantitativní metoda se zaměřuje na sběr číselných dat, aby prozkoumala vztah mezi různými proměnnými. Tato metoda je často rozdělována podle rozsahu šetření, které může být průřezové nebo zaměřené na sledování jednotlivých osob. Průřezové šetření se obvykle provádí pomocí dotazníků a shromažďuje data v jednom časovém bodě. Na druhé straně, zkoumání zaměřené na sledování jednotlivých osob znamená, že se jedinci rozdílně projevují v závislosti na různých proměnných. Tento druh šetření je vhodný pro situace, kdy jsou výzkumníci omezeni zdroji, a proto musí omezit velikost svého šetření. (Punch, 2008, s. 13-14)

V diplomové práci je kvantitativní metoda využita při komparaci dat mezi jednotlivými roky pro zjištění otázky, jak se měnil trend hazardních her před pandemií a po pandemii a také při dotazníkovém šetření uspořádaném skrz sociální síť.

Pokud výzkumník používá kvalitativní výzkumnou metodu prostřednictvím rozhovorů, může s respondentem navázat blízký vztah a získat tak informace, které by jinak nebyly dostupné. Nicméně, je třeba si uvědomit, že výzkumníci mohou přesto dospět k odlišným závěrům získaným z těchto informací, jelikož mají různé názory a pohledy. (Walker, 2013)

V diplomové práci je kvalitativní metoda využita při rozhovoru s aktuálními hazardními hráči, se zaměstnancem Ministerstva financí ČR a s osobou, která byla poznamenána hazardním hraním. Využitím této metody došlo k detailnějšímu pohledu na tento fenomén – metoda pomohla získat podrobnější pohled na gamblerství jako sociální problém. Rovněž přispěla k porozumění motivace lidí k hazardnímu hraní a také k pochopení, jaký mají hazardní hry vliv na životy jednotlivců.

3 Teoretická část

Obecná forma her slouží většinou pro zábavu nebo jako určitá forma rekreace. Existuje mnoho druhů her a také různé možnosti pojetí, jak lze *hru* chápat. Můžeme mluvit o karetních a deskových hrách, sportovních hrách, videohrách či hrách na hudební nástroj. Diplomová práce se nicméně bude opírat o specifický druh her, a tím jsou *hazardní hry*.

Při hazardních hrách se sází většinou finanční prostředky na výsledek určité události, která však nemá jistý a předem určený výsledek.

Sokol (2014) definuje hry jako velmi zvláštní fenomén. Rozděluje hry na amatérské a profesionální hry. Amatérská hra se podle něj liší především v tom, že nikam nevede a žádný hráč z ní většinou nic nemá. Moralisté tuto hru pokládají za zbytečnou ztrátu času a tvrdí, že se jedná především o dětské hry. (Sokol, 2014, s. 50-55)

Od skutečného světa se hra liší tím, že v ní nejde o život. Hra není život a život není hra. Hru dělá hrou to, že přehrává skutečný život. Sokol tak mluví nejen o klasické hře, ale hře na hudební nástroj nebo o hře jako divadelní tragédii. (Sokol, 2014, s. 50-55)

Nicméně je důležité mít motivaci k tomu hru hrát. Hráč, který by hru nebral vážně, by hru jenom kazil. Zároveň jsou ve hře důležitá pravidla, protože bez pravidel se nedá hrát. Příkladem může být sportovní utkání ve fotbale – bez pravidel by hra nebyla hrou a veškeré hraní by se strhlo právě pouze v „utkání“. (Sokol, 2014, s. 50-55)

3.1 Pojmy v hazardních hrách

3.1.1 Hazard a gambling

Pro bližší pochopení samotné problematiky je důležité si nastínit samotný pojem, který se ponese v duchu celé diplomové práce. V českém jazyce se totiž slovo *hazard* používá spíše v pejorativním pojetí. Označuje nebezpečí, velmi riskantní jednání nebo potenciální ohrožení. (Blahůt, Klimeš, 2011)

Původně slovo *hazard* pochází z arabského slova „*al zhar*“ což může být v překladu označeno jako kostky. Od tohoto pojmu bylo odvozeno španělské slovo „*azar*“. Zde se jednalo již o konkrétnější podobu, kterou můžeme zaslechnout i v dnešní době – hra náhody. Zmiňované slovo *hazard* či *hazardní hry* odpovídají oblíbenému anglickému termínu – *gambling*. (Fiedor, 2020, s. 11)

3.1.2 Morální hazard

S výše uvedeným pojmem dále souvisí morální hazard, který je hojně využíván především v ekonomii. Morální hazard se zaměřuje na situaci, kdy je u jednotlivce či instituce snižována opatrnost v důsledku toho, že nenese plnou odpovědnost za následky, které mohou nastat. Snížení opatrnosti způsobuje vyšší rizikové chování. Toto chování lze pozorovat nejčastěji v oblasti pojišťovnictví – pojištěná osoba chrání méně svůj majetek, pokud ví, že pojišťovna následně uhradí veškeré škody, které na majetku vzniknou. Tento jev však může mít negativní dopad na stabilitu ekonomického systému. Morální hazard potom nastává tehdy, když je osoba nerozhodná, jakým způsobem se chovat – má totiž pocit, že nemusí nést plnou odpovědnost za vzniklé škody. (Krugman, 2009)

Morální hazard lze také rovněž aplikovat na hráče hazardních her – hráči mají vnitřní pocit, že jsou také chráněni před případnými ztrátami nebo škodami, které vzniknou v důsledku hraní hazardních her a nemusí tak nést plnou odpovědnost za své chování a činy.

3.1.3 Patologické hráčství

Patologické hráčství, známé též jako závislost na hazardních hrách, je psychické onemocnění, které se projevuje nekontrolovaným a opakovaným sázením. Patologický hráč může trpět touhou po hře, ztrátou sebeovládání a neschopností ukončit hru, i když už přišel o většinu svých peněz. (APA, 2013)

Podle *American Psychiatric Association* (APA) musí být splněny alespoň pětice kritérií pro diagnózu patologického hráčství, které zahrnují: ztrátu kontroly, zvýšenou prioritizaci hazardní hry před jinými zájmy a povinnostmi, potíže s ukončením hry, nutnost zvyšování sázek pro dosažení požadovaného vzrušení, podrážděnost nebo nepříjemné pocity při snaze omezit hazardní hraní. Dále pak opakované vracení se k hazardní hře navzdory negativním důsledkům, které při hře vznikly. (APA, 2013)

APA také uvádí, že patologické hráčství může způsobit řadu problémů, jako jsou finanční potíže, narušení mezilidských vztahů, právní problémy a psychické problémy, jako jsou deprese, úzkost nebo sebevražedné myšlenky. (APA, 2013)

3.1.4 Herní prostor

Herní prostor lze definovat jako fyzické či virtuální místo, kde se odehrávají různé herní aktivity. Podle *Marka Johnsona* a *Davida Hendryho*, kteří se věnují tématu herních prostorů, lze herní prostor definovat následovně: „*Herní prostor označuje konkrétní místo, kde*

probíhají hazardní hry. Může být fyzický nebo virtuální a obsahuje prvky jako prostředí, objekty, postavy, předměty a pravidla, které ovlivňují chování hráčů a přispívají k celkovému zážitku z hraní a utvoření specifické atmosféry.“ (Johnson, Hendry, 1999)

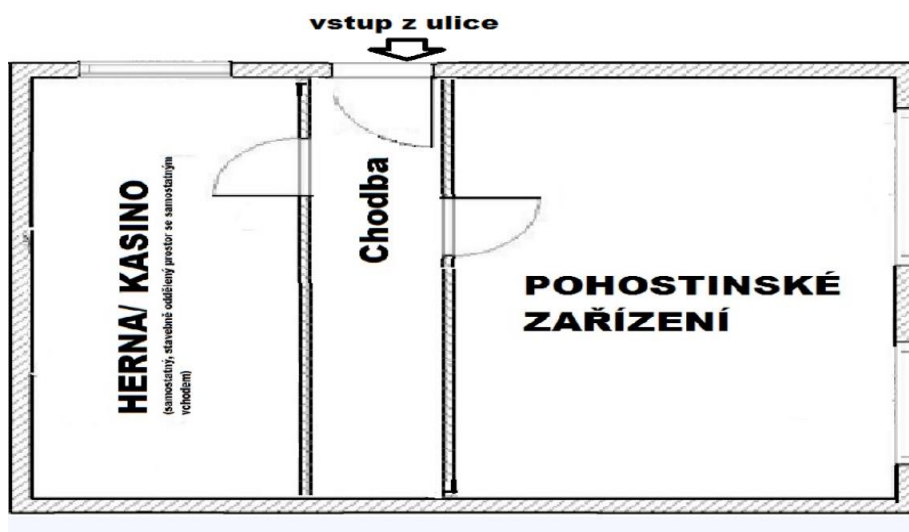
Herní prostor lze považovat také za velmi důležitý prvek při samotném hraní her. Nejen, že může ovlivnit chování hráčů a jejich zážitek ze hry, ale také může představovat klíčový prvek pro přitažlivost hry a její úspěšnost. Dobře navržený herní prostor může hráče více zapojit do hry a zvýšit jejich motivaci a zájem o hraní. (Johnson, Hendry, 1999)

Obrázek 1 Rozlišení herního prostoru dle zákona o hazardních hrách

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2016)

Obrázek 2 Vymezení herního prostoru

Zdroj: Ministerstvo financí (2016)

3.1.5 Herní instituce

Herní instituce lze definovat jako organizace, společnost nebo zařízení, které provozují a regulují hraní her. Podle *Heather Wardleové* a dalších autorů, kteří se zabývají tématem hazardních her, lze herní instituce definovat následovně: „*Herní instituce jsou organizace nebo zařízení, která umožňují lidem hrát různé druhy her, jako jsou kasinové hry, sázky na sporty, loterie, a další. Tyto organizace musí dodržovat příslušné zákony a regulace, které stanoví vládní úřady, aby bylo zajištěno správné a bezpečné provozování her.*“ (Wardle, 2015)

Herní instituce mohou nabízet různé druhy her a služeb, včetně kasin, sázkových kanceláří, loterií, online herních stránek a dalších. Tyto instituce mají značný vliv na širší společnost, zejména na oblasti jako je ekonomika, zdraví či vzdělání jednotlivců. (Wardle, 2015)

3.1.6 Rejstřík vyloučených osob

Rejstřík vyloučených osob je jmenný seznam lidí, kteří mají zakázáno vstoupit do herních zařízení a hrát hazardní hry. Tento seznam mohou vytvářet a spravovat různé herní instituce, státní úřady nebo regulační orgány. Podle definice Ministerstva financí ČR je rejstřík vyloučených osob označován jako: „*seznam jednotlivců, kteří byli na základě rozhodnutí dozorového orgánu vyloučeni z provozoven s hazardními hrami a mají během období zákazu*

vstupu do takových zařízení omezený přístup také k technickým hrám a loteriím. Tento seznam je zpracováván a udržován v databázi“ (Ministerstvo financí, 2021)

3.1.7 Hráčské strategie a podvodníci

Ve světě hazardních her existuje spousta hráčských strategií, které jsou využívány jak samotnými hráči, tak případnými podvodníky, kteří berou hazardní hry jako zdroj zisku finančních prostředků. Níže v textu jsou uvedeny některé druhy populárních hráčských strategií, které jsou využívány během hraní hazardních her:

System zdvojnásobování sázky – tato strategie se často používá v ruletě a spočívá především v tom, že hráč vsadí své finanční prostředky na černou nebo červenou barvu. Pokud hráč prohraje, v další sázce zdvojnásobí počet peněz, které vložil do předchozí sázky. Tímto způsobem se hráč snaží vyhrát zpět své ztracení peníze. (Weston, 2023)

Kellyho kritérium – tuto strategii nejvíce využívají hráči při sázení na sportovní utkání. Hráč určí své pravděpodobné výhry a ztráty a sází pouze určitý podíl svého herního rozpočtu, který odpovídá těmto pravděpodobnostem. (Griffiths, 2003)

Počítání karet – velmi oblíbená, avšak náročná strategie, jejímž principem je sledování karet, které již byly při hře zahrány. Hráč v tomto případě sleduje zahozené karty a odhaduje, jaké karty zůstaly v balíčku. Podle tohoto počítání karet hráč může snížit či zvýšit hodnotu své sázky. Tato strategie je veřejnosti velmi známá a používá se například při hře blackjack. (Griffiths, 2003)

Sledování rozdávání karet – hráč pozorně sleduje krupiéra, který míchá karty. Díky této pozorovací dovednosti tak hráč může odhadnout, kde se v balíčku nachází silné karty. (Griffiths, 2003)

Mezi hráčskou strategií lze také zařadit oblíbený výraz „*poker face*“, což značí hraní hry bez jakýkoliv emocí. Hráč se během hry snaží potlačit své emoce, aby nedal spoluhráčům najevo, jestli v současnosti vyhrává nebo prohrává. Cílem výrazu je utajit informace a překvapit tím soupeře. (Schoonmaker, 2011)

U hráčských strategií dochází ke kognitivním zkreslení. Mezi hlavní kognitivní zkreslení, která se u hazardních hráčů objevují, patří například nadměrná sebedůvěra, zaujatost vůči předchozím výsledkům, iluze kontroly či nadměrná důvěra ve štěstí. Tato kognitivní zkreslení mohou hráčům bránit v racionálním rozhodování a vést k nadměrnému hraní a ztratě peněz. (Clark, 2013)

Podvodníci v hazardních hrách se snaží oklamat herny, kasina, či ostatní hráče a získat tak neoprávněně finanční prostředky. Existují různé způsoby, jak podvodem přijít k finančním prostředkům z hazardních her.

V odborném článku "*Cheating in Online Gambling: A Review of the Risks and Prevention of Cheating in Online Poker*" publikovaném v časopise *Journal of Gambling Studies* autoři popisují různé formy podvodů v online pokeru a způsoby, jakými je možné tyto podvody odhalit a předejít jim. Jsou zde zmíněny praktiky jako: označování karet či skládání karet různými způsoby, aby si hráči mohli zapamatovat, jaké karty již byly hrány. (Clarke, Gorman, 2009)

Je důležité především zdůraznit to, že takovéto praktiky jsou většinou nelegální a mohou vést k vážným následkům, jako jsou pokuty, ztráta licence na hazardní hry (v případě provozovatelů) nebo dokonce vězení. Pokud se někdo setká s podezřelými praktikami při hraní hazardních her, měl by oznámit tuto skutečnost herně, kasinu nebo regulátorovi hazardních her v dané oblasti.

3.2 Druhy hazardních her podle zákona

Zákon č. 186/2016 Sb. Zákon o hazardních hrách definuje hazardní hru následovně:

Hazardní hrou se rozumí hra, sázka nebo los, do nichž sázející vloží sázku, jejíž návratnost se nezaručuje, a v nichž o výhře nebo prohře rozhoduje zcela nebo zčásti náhoda nebo neznámá okolnost.

U hazardních her se zákon rovněž řídí pravidlem – co není povoleno, je zakázáno.

Podle zákona se dají určit tři základní znaky, díky kterým lze rozpoznat hazardní hru:

- jedná se o hru, do které sázející vloží svou *sázku*;
- *návratnost* sázky se *nezaručuje*;
- o výhře nebo prohře rozhoduje *náhoda* nebo *neznámá okolnost*.

Níže jsou uvedeny konkrétní druhy hazardních her tak, jak je definuje Zákon č. 186/2016 Sb. Zákon o hazardních hrách. Jedná se o nejčastější typy her, se kterými se můžeme na území České republiky setkat:

§ 18

Loterie

Loterii můžeme chápat jako loterii číselnou, peněžitou, věcnou či okamžitou.

Číselnou loterií se rozumí hra, při které je nutné uhodnout určité číslo, kombinace čísel či číselnou řadu. Není zde předem určen počet sázejících a výhra se vypočte podle počtu výherců.

Peněžitou a věcnou loterií se rozumí hra, při kterém se vylosuje určitý los. Provozovatelem je předem vydán určitý počet losů, kdy předem musí být každý los označen pořadovým číslem i označením série. Do slosování jsou zahrnuty všechny vydané losy.

Okamžitá loterie je hra, u které je výhra závislá na kombinaci setření zakryté části losu.

§ 27

Kursová sázka

Jedná se o hazardní hru, u které je výhra závislá na uhodnuté sázkové příležitosti. Zpravidla se jedná o sportovní výsledek nebo událost veřejného prostoru (např. volba prezidenta). Výše výhry je potom přímo úměrná poměru kurzu, ve kterém byla sázka přijata.

§ 32

Totalizátorová hra

Zmíněná hazardní hra je podobná kursově sázce – je závislá na uhodnuté sázkové příležitosti a jedná se zpravidla o sportovní výsledek či veřejnou událost. Výše výhry je však závislá na poměru počtu výherců k celkové výšce sázky a předem stanovenému podílu výher.

§ 39

BINGO

Jedná se o známou hazardní hru, u které se k dosažení výhry musí dojít k předem stanovenému vzorci na sázkovém tiketu, který sázející vyplňuje na základě losovaných čísel. Bingo lze provozovat pouze v herním prostoru a má svá další specifika – v herním plánu musí být jasně uveden vzorec, který je třeba k dosažení výhry. Sázkové tikety musí mít vždy rozlišné uspořádání čísel.

§ 42

Technická hra

Při technické hře dochází ke hraní na předem určeným technickým zařízením, které je obsluhováno sázejícím. Rozumí se tím zejména elektromechanická ruleta, elektromechanické kostky a válcová hra. Technickou hru lze provozovat pouze v herním prostoru.

§ 57

Živá hra

Hráči při živé hře sázejí proti krupiéroví, nebo proti druhému hráči u hracího stolu, aniž by byl předem určen počet sázejících do jedné hry. Za živou hru můžeme považovat ruletu, karetní hru (provozovanou například i formou turnaje), a hra v kostky. Živou hru lze provozovat pouze v herním prostoru.

§ 57

Tombola

U tomboly se výhry rozdělují na základě zakoupených losů a následného slosování. Sázkové tikety a výhry lze prodávat a vydávat pouze v den a na místě slosování. Výše nesmí překročit 100 000 Kč.

§ 64

Turnaj malého rozsahu

Jedná se o turnaj v karetní hře vyřazovacího typu. Počet účastníků hry je předem určen a vklad do turnaje nesmí převýšit 500 Kč za 24 hodin. Může se ho účastnit nejméně 3 a nejvíce 90 účastníků.

3.3 Regulace hazardu

Jak již bylo zmíněno, v České republice se hazardní hry řídí zákonem o hazardních hrách, který byl přijat v roce 2016. Tento zákon nahradil předchozí zákon o loteriích a jiných podobných hrách. Cílem tohoto zákona je zajistit bezpečné a odpovědné poskytování hazardních her a ochranu zájmů hráčů. (Ministerstvo financí ČR, 2021)

Podle tohoto zákona mohou hazardní hry nabízet pouze subjekty s licenci Ministerstva financí České republiky. Tato licence je vydávána na dobu určitou a její prodloužení musí být schváleno Ministerstvem financí. K získání licence musí subjekt splňovat řadu podmínek, jako například mít přiměřenou finanční způsobilost, technickou způsobilost a bezúhonnost. (Ministerstvo financí ČR, 2021)

Zákon o hazardních hrách stanovuje také pravidla pro ochranu hráčů. Hráči mají právo na informace o svých hráčských aktivitách a výsledcích. Hrací automaty musí být vybaveny mechanismem pro nastavení maximální sázky a maximální výhry a musí být umístěny v místnosti s označením pro vstup osob starších 18 let. Hráči mají také možnost vyloučit se z hazardních her na určitou dobu nebo trvale.

V České republice působí také Institut pro regulaci hazardních her (IPRH). Tato instituce má za cíl zajistit jednotný a koncepční rozvoj regulace provozování hazardních her na území České republiky v souladu se zákonem o hazardních hrách. Tento zákon stanoví přesné podmínky a pravidla pro provozování hazardních her, včetně stanovení daní a poplatků a kontrolních opatření pro zajištění bezpečnosti a ochrany hráčů. IPRH také vydává licence pro provozování hazardních her a pravidelně kontroluje jejich dodržování. Jeho cílem je tedy zajistit spravedlivé a transparentní podmínky pro hráče a zároveň zabránit nelegálnímu provozování hazardních her. (IPRH, 2023)

Ministerstvo financí vydává Základní povolení o udělení oprávnění k provozování konkrétního druhu hazardní hry s platností až 6 let. V rámci tohoto povolení Ministerstvo financí stanovuje, mimo jiné, druh hazardní hry, který se bude provozovat (např. technická hra, živá hra), typ zařízení, které bude použito pro provoz hazardní hry (např. Centrální loterní systém "MULTILOTTO", Elektromechanická ruleta "STAR 5"), a schvaluje herní plán. Je důležité poznamenat, že povolení se vydává pouze pro provozování hazardních her v "kamenných" provozovnách a neplatí pro provozování hazardních her prostřednictvím internetu, a proto je vydáváno pouze jedno základní povolení pro oba typy provozování hazardních her. (Ministerstvo financí ČR, 2017)

3.4 Historie hazardu na území České republiky

Michal Horáček ve své knize *Habitus hazardního hráče* rozebírá historii hazardu na území České republiky a jeho vliv na společnost. Hazard na území České republiky má velmi bohatou historii, která sahá až do 19. století. V tomto období bylo na našem území velmi oblíbené hrát karetní hry a ruletu v kasinech. (Horáček, 2012)

Po druhé světové válce byly všechny hazardní hry zakázány, ale v 90. letech se hazard postupně vrátil a s ním i vznikaly nové formy hazardních her, jako jsou výherní automaty a internetové sázení. Podle Horáčka tento návrat hazardu na území České republiky vedl k růstu počtu lidí s problémy s hazardním hraním. (Horáček, 2012)

V knize rovněž Horáček zmiňuje, jak se v průběhu let měnilo vnímání hazardu a jeho následná regulace v České republice. Hazard byl velmi dlouhou dobu považován za nemorální a nelegální činnost – nicméně postupem času se stávala tato zábava přijatelnou a regulovatelnou. Důležité je však zmínit, že Horáček viděl s regulací hazardu i vznik nových problémů, jakými jsou různé druhy nekalých praktik ze stran herních provozovatelů. (Horáček, 2012)

David Fiedor ve své knize *Hazard v České republice* rovněž popisuje, jak byly hazardní hry vnímány v minulosti nejen v České republice, ale i ve světě. Díky rozvoji měst se také rozvíjel herní průmysl – popisuje příklad prodejců na trhu a jejich zboží, kdy cena daného artiklu byla pro obyčejné smrtelníky příliš vysoká. Proto trhovci zavedli myšlenku losů. Každý ze zúčastněných si mohl zakoupit los za symbolickou cenu. Jednotlivec, který měl na výherním losu symbol, si poté mohl dané zboží odnést a ostatní „zájemci“ tak neutratili veškerý svůj majetek za onu vytouženou věc. (Fiedor, 2020, s. 30)

Počátky hazardních her, jak je známe dnes (především výherní automaty) jsou geograficky spojeny se Spojenými státy americkými, kde na konci 19. století bylo vytvořeno první herní zařízení. Společnost, která se zabývala výrobou těchto zařízení pak dodávala své výtvary do „salónek“, kde sloužily jako nový druh zábavy pro americkou smetánku. (Fiedor, 2020, s. 31)

Hazardní hry se mezi lety 1918-1948 nesly velké oblibě. Tento fakt zmiňoval již Horáček ve své publikaci a souhlasí s ním i Fiedor. V roce 1926 byla získána první licence na území České republiky, kdy bylo možné provozovat hazardní hry v hostincích. Toto

povolení dostali občané Semil – Josef Mach a Josef Vaněk. Přístroje byly pojmenovány jako Forbes (Fiedor, 2020, s. 33)

Období socialismu však přineslo hazardním hrám těžké časy – ideologie socialismu se totiž neslučovala s hazardem, neboť vznikala značná propast mezi chudými a bohatými. V roce 1948 tak byla založena monopolní státní organizace s názvem STASKA – Státní sázková kancelář. Jejím hlavním úkolem bylo organizovat sázky na sportovní utkání a eliminovat tak potenciální vznik nelegálních her ve společnosti. Tato státní organizace byla nicméně v roce 1953 zrušena. Po několika letech dostala tato organizace novou tvář, s novým názvem – SAZKA. Důvodem opětovného vzniku bylo zamezit nelegální sázení. Ač bylo sázení v tomto období regulováno, ze společnosti úplně vymizely herní automaty a hrací přístroje. (Fiedor, 2020, s. 34)

Po pádu komunismu se však hazard znovu ve velké míře objevil na území České republiky. V roce 1990 bylo otevřeno první legální české kasino a v roce 1991 byly znovu povoleny i sázkové kanceláře. Od té doby se počet kasin a sázkových kanceláří na území České republiky značně zvýšil a hazard se stal populární formou zábavy pro mnoho lidí. (Fiedor, 2020, s. 37) .

3.5 Motivace hráčů

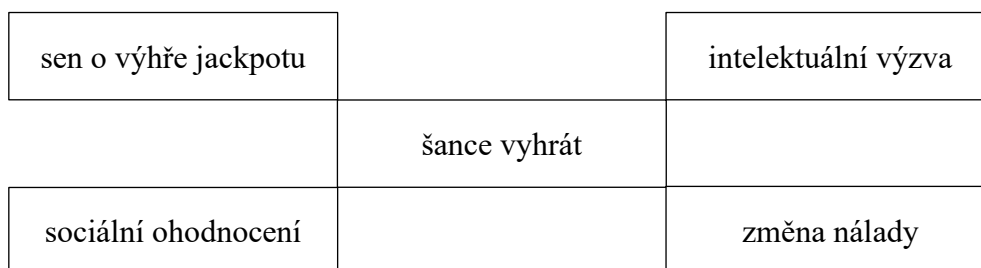
Hraní her lze pozorovat už v dobách nejstarších civilizací Egypta či Mezopotámie, kdy se jednalo o přirozený projev kultury. Motivace hraní her nemusela však být vždy nutně špatná – například hraní her v sedmnáctém století značně přispělo k rozvoji statistiky a pravděpodobnosti. (Fiedor, 2020, s. 14)

K negativním vlivům hazardního hraní však začalo docházet ve chvíli, kdy velká část hráčů začala přicházet o své finanční jistoty a majetek. I když si to velká spousta hráčů neuvědomuje, jsou to právě oni, kteří jsou v nevýhodě. Z dlouhodobějšího hlediska vždy určitou část finančních prostředků ztratí, bez ohledu na získanou výši. (Fiedor, 2020, s. 14)

Co však hráče vede k tomu, aby se neustále dokola vraceli k nekončícímu kolotoči automatů, sázení, výher, proher, radostí a zklamání? Co je motivuje pokračovat v hraní?

Níže vyobrazený model vychází z antropologického, sociokulturního a psychologického přístupu. Všechny tyto zmiňované přístupy se snaží získat odpověď na otázku, co přesně motivuje hráče k hraní hazardních her. (Fiedor, 2020, s. 14)

Obrázek 3 Pět základních dimenzí, které vysvětlují motivaci k hraní hazardních her

Zdroj: Upraveno podle Binde (2013)

Šance vyhrát je umístěna ve středu modelu, jelikož výhra (obvykle finanční) a šance vyhrát je ústředním motivem celého hráčského světa. I z toho důvodu se nachází právě uprostřed. Tento motiv je přítomen u všech hazardních hráčů. Další motivy pak závisí na druhu konkrétní hazardní hry. (Fideor, 2020, s. 14)

Sen o jackpotu funguje pouze v oblasti loterií či losů. Tuto motivaci podtrhují především marketingové reklamy a kampaně jednotlivých loterijních společností. (Fideor, 2020, s. 14)

Sociální ohodnocení (social rewards) může fungovat u forem hazardních her, které jsou uspořádávány v rámci socializačních aktivit. Bývají to různé druhy kurzového sázení na pobočkách. Hráči v takových případech většinou soupeří mezi sebou, nebo proti bookmakerovi. (Fideor, 2020, s. 14)

Některé druhy hazardních her jsou pro hráče *intelektuální výzvou*. Při těchto hrách se snaží zdokonalit své schopnosti a znalosti. Díky těmto nabitým vlastnostem se snaží získat výhodu oproti jiným hráčům, nebo proti provozovateli. Příkladem může být poker nebo sázení na dostihové koně. (Fideor, 2020, s. 14)

Posledním motivem je pak *změna nálady* konkrétního hráče. Hazardní hry ve většině případů poskytují různé pocity a nálady: pocit vzrušení, pocit relaxace, pocit uspokojení, pocit klidu, pocit dobře stráveného volného času. Díky těmto změnám během hraní lze v hráči vybudovat určitý návyk. Hráč pak bude mít hru spojenou s pozitivní a příjemnou náladou – ke hraní se pak bude častěji vracet, pokud v běžném životě jsou jeho nálady spíše negativní. (Fideor, 2020, s. 15)

Pokud si položíme otázku, co dodává hráči motivaci k tomu, aby pokračoval ve své činnosti, odpověď bývá povětšinou vždy stejná – je to bohužel víra v okamžité zbohatnutí ze vteřiny na vteřinu bez toho, aniž by musel vynaložit sebevětší úsilí. (Horáček, 2012, s. 88)

3.6 Vymezení hráčského světa

Podle Horáčka (2007) lze definovat hráčský svět jako „svět básníků“ – kteří však netvoří svůj svět pomocí *slov* a *veršů*, nýbrž pomocí skutků a činů. Hovoří o těchto „básnicích“ jako o lidech, kteří prostupují skrz houštiny racionality všedního dne a tvoří si vlastní stezku mezi neprostupnými křovinami. V těchto houštinách – navzdory všem zákazům a sankcím – se snaží rozhořet své individuální ohně. Tyto „básniky“ – lépe řečeno hazardní hráče – však možná hřeje vědomí, že být jen drobné škrtnutí zápalky v suchých křovinách je něco nepřijatelného a zakázaného. (Horáček, 2007, s. 5-6)

I přesto, že Horáček o tomto vymezení hráčského světa hovořil před více než patnácti lety, rozhodně se dá o toto tvrzení opřít i v současné době. Hráči – či v Horáčkově podání básníci – jistě tuší, že hazard není něco obvyklého a přípustného ve společnosti. A i přesto touží po zapálení svého vnitřního ohně a rozdmýchání potenciálních diskusí v řadách nehráčů.

Pro pochopení hráčského světa a jejich myšlení nelze vycházet pouze z teoretických východisek a metodologických postupů, které jsou typickou činností pro antropologii. Rozdíl mezi sociologií a sociální či kulturní antropologií je především to, že nám dává obecný obraz o společnosti jiné, než jaká je naše vlastní. Nicméně hazardní hráči nejsou cizokrajné etnikum. Od počátku svého života do samotného konce žijí na stejném území jako my, mluví stejnou řečí, jako my, či jsou uloženi v těch stejných hrobech. Fyzický antropolog by navíc dodal, že se u nich projevují stejné znaky, jako u osob okolního obyvatelstva. (Horáček, 2007, s. 7)

Svět nehráčů se od hráčského světa liší především v tom, že samotný nehráč vnímá, že na sobě oba světy nejsou závislé. Nehráč posuzuje hráče jen za základě svého vlastního světa – dodržuje hráč mé zákony? Není hraní pouze psychická porucha? V opačném případě je na sobě vnímání jednotlivých světů závislé. Hráč velmi významně vnímá peníze, jakožto toužený výsledek jeho činnosti. A právě tyto peníze jsou velmi ceněné i v tom nehráčském vnímání. (Horáček, 2007, s. 7-8)

Sokol (2014) však vidí to, že hra bývá omezena v prostoru i času. Hra je tím pádem oddělena od normálního světa pomyslnou oponou. Mezi hrou a reálným světem podle něj nejsou žádné vazby. Toto uvádí na příkladu herce – ten také *hraje* svou roli, nicméně po ukončení představení sundává masku a vrací se zpět domů, do normálního světa. (Sokol, 2014, s. 51)

Jsou ale takoví i opravdoví hazardní hráči? Berou svou herní tvář jen jako masku, kterou po ukončení představení schovají a vrátí se zpět do normálního světa?

Oba pohledy jsou vesměs pravdivé a mají něco společné – vidí hráče jako *umělce*. Nerozlišují to, jaké mají sociální zázemí, kolik finančních prostředků a času věnují svým tužbám a potřebám, či jak moc si jsou na sobě oba světy závislé. Vidí hráče jako umělce, kteří se snaží vymanit z každodenní šedivosti všedního dne a vnést do svých životů alespoň malý plamínek naděje.

3.7 Prevence gamblerství

Kapitola Prevence gamblerství se především opírá o poznatky z knihy „*Prevence problémového hráčství: Komplexní přehled důkazů a zjištěné dobré praxe*“ od autorů Williamse, Westové a Simpsona.

Negativní zážitky, které děti zažívají v raném dětství, mohou mít značný dopad na jejich pozdější chování a problémy v dospělosti. Proto není překvapivé, že intervence zaměřené na posílení rodiny a na vytvoření efektivní rodičovské péče jsou jedním z neúčinnějších způsobů, jak snížit problémové chování v dospívání a podpořit řešení problémů v pozdějším životě. (Williams a spol., 2014, s. 25)

Podle důkazů existuje souvislost mezi dostupností hazardu a prevencí problémového hráčství. Proto se často používá politika omezení dostupnosti hazardu jako způsob snižování tohoto problému. Některé země, jako Kuba, islámské země a některé americké státy (Utah a Havaj), se snaží snížit závislosti na hazardní hře prostřednictvím úplného zákazu hazardu. (Williams a spol., 2014, s. 35)

Většina zemí vyžaduje licenci pro provozování hazardních her, ale obvykle nejsou stanovena omezení na počet provozoven jako jsou binga, dostihová závodiště nebo místa prodeje loterijních tiketů. Většinou se však omezuje počet kasin a heren. Například v Rakousku nebo Belgii je maximálně povoleno 9 provozoven, v Itálii maximálně 5, což je nejméně v Evropě. Tato omezení mají teoretický smysl, protože existuje pozitivní vztah mezi dostupností hazardu a jeho spotřebou. (Williams a spol., 2014, s. 36-38)

Vlády často zavádějí opatření, která zakazují nebo omezují formy produktů, které jsou považovány za nebezpečnější nebo potenciálně škodlivé. V některých zemích jsou například střelné zbraně zakázány, zatímco lovecké pušky lze legálně vlastnit. Podobně se vlády snaží omezovat nebezpečné a potenciálně škodlivé formy hazardních her. Například v některých zemích jsou určité druhy hazardních her zakázány, zatímco jiné jsou povoleny s určitými

omezeními a regulacemi. Tato opatření mají za cíl snížit negativní dopady hazardních her na společnost a jednotlivce. (Williams a spol., 2014, s. 39-45)

Cílem opatření, která omezují dobu, po kterou mohou návštěvníci hrát hazardní hry během 24 hodin, je minimalizovat rizika spojená s příliš dlouhým hraním. Tato politika se v různých zemích uplatňuje různě – v některých oblastech jsou hazardní provozovny povinně uzavřeny v určitém časovém úseku, zatímco jinde jsou otevřené 24 hodin denně. Například v Austrálii musí být přestávka po každých 24 hodinách hraní nejméně 4 až 6 hodin. Omezení doby, po kterou mohou lidé hrát hazardní hry, je jedním z opatření, které se používají k prevenci problémového hráčství. Cílem je minimalizovat negativní dopady příliš dlouhého hraní na zdraví a finanční situaci hráčů. (Williams a spol., 2014, s. 46-49)

Zásadou v mnoha zemích po celém světě je omezit přístup k hazardním hrám pouze na zletilé osoby. Za nezletilé lze většinou považovat osoby ve věku 15 až 21 let, přičemž nejčastěji je stanoveno 18 let jako hranice zletilosti. Nicméně existují regionální rozdíly v této problematice. Například v Polsku neexistuje věkové omezení pro nákup loterijních tiketů a losů s okamžitou výhrou. Ve Slovinsku není omezen přístup k hazardním hrám mimo kasina. Ve Finsku bylo dokonce povoleno v roce 2004 hrát na hracích automatech i dětem a mladistvým za doprovodu dospělého. Jedním z klíčových opatření na prevenci gamblerství je omezení přístupu k hazardním hrám pouze na zletilé osoby. Proto je důležité, aby všechny země měly jasně stanovené věkové omezení a tuto zásadu dodržovaly. Kromě toho je nutné, aby byly v místech, kde jsou hazardní hry povoleny, prováděny pravidelné kontroly věku návštěvníků a aby byli zaměstnanci kasin školeni, aby byli schopni rozpoznat nezletilé osoby a zabránili jim v hraní. (Williams a spol., 2014, s. 50-53)

3.8 Gamblerství jako závislost

Gamblerství lze bezesporu brát jako závislost, i když při něm nedochází k poškození lidského zdraví škodlivou látkou. I přesto jsou následky na psychiku často podobné, jako by docházelo k závislosti na konkrétní škodlivé látce. Obdobně jako jiné závislosti, může gamblerství končit stejně tragicky – dopadem na rodinu či ukončením vlastního života. I přesto, že gamblerství neovlivňuje přímo fyzické zdraví, ovlivňuje duševní pohodu člověka. Jedná se o psychické problémy ve formě strachu, úzkostí, obav – obavy ze ztráty zaměstnání, obav z věřitelů, obav z proher a různých dalších negativních pocitů. (Sochůrek, 2001, s.31)

Patologické hráčství je však nutné odlišit od obvyklého hraní a sázení. Patologičtí hráči totiž prochází různými stádii, které jsou rozepsány níže:

Stadium výher – hraní je bezproblémové, výhra hráče povzbudí a pokračuje v dalším hraní. Pokud se hráči povede velká výhra, touží ji opakovat – ta však nepřichází. Proto hráč opakuje své hraní, zvyšuje sázky a častější frekvenci svého hraní. (Sochůrek, 2001, s. 32)

Stadium prohrávání – hráč je ve svých myšlenkách plně ponořen do hraní a je téměř nemožné jej donutit, aby přestal. Začíná se pomalu uzavírat do nekončícího kruhu půjčování peněz, které utratí za hru, jelikož opět přišla prohra. (Sochůrek, 2001, s. 32)

Stadium zoufalství – hráč se dostává do hluboké bezmoci a deprese. Hráč své vložené finanční peníze ustavičně prohrává. Přichází o své přátele, rozpadá se mu rodina, ztrácí zaměstnání. Přichází temné myšlenky o sebevraždě a kriminální činnosti – krádeže, loupeže či různé podvody. Snaží se získat prohrané prostředky zpět za každou cenu. Působí často neklidně a podrážděně. Poslední pozitivní myšlenky, které se ho drží, jsou myšlenky na výhru. (Sochůrek, 2001, s. 32)

Stadium kritičnosti – hráč si konečně uvědomí, že mu hra ničí (případně zničila) život. Opouští sen o výhře a vrací se zpět do reálného světa. Přestává věnovat veškerou svou pozornost hře a pomalu se vrací ke své rodině, případně do práce. V této fázi dochází k uvědomění, kdy si hráč sám pro sebe položí otázku: „*Jak jsem toto mohl dopustit?*“ (Sochůrek, 2001, s. 32)

Stadium znovuvytvoření – hazardního hráče již můžeme označit jako bývalého hráče. Ten začíná splácet nastřádané dluhy, které mu během hraní vznikly. Pokud se mu během hraní nerozpadla rodina, začíná se do ní postupně vracet klid a mír. Bývalý hráč se vrací ke svým dřívějším zájmům a koníčkům a klade si nové cíle a sny. (Sochůrek, 2001, s. 33)

Stadium růstu – bývalý hráč již kompletně uzavřel svou hráčskou minulost, vyrovnal se se všemi svými dluhy a začíná se opět otevírat svým blízkým a přátelům. Myšlenky na hraní ho již netrápí a mnohdy si na hru už ani nevzpomene. (Sochůrek, 2001, s. 33)

Nesmíme proto škatulkovat „obyčejné“ hazardní hráče, kteří ví, kde je jejich míra, s těmi patologickými. Klasický hráč totiž vždy pozná, kde je jeho vlastní hranice. Tuto hranici však nikdy nepřekročí – ví totiž, kolik je ochoten ztratit, aniž by byla jeho finanční situace

jakkoliv ohrožena. Patologický hráč tuto hranici však nemá. Ve stadiu prohrávání propadne zoufalství získat své ztracené peníze zpět. Nicméně čím více hraje hazardní hry, tím více prohrává.

3.9 Gamblerství jako sociální problém

Gamblerství lze vnímat jako sociální problém vzhledem k jeho negativnímu dopadu na jednotlivce i na společnost jako celek. Francouzský sociolog *Émile Durkheim* vnímal sociální problémy jako narušení normálního fungování společnosti. Podle něj jsou sociální problémy způsobeny nesouladem mezi společenskými normami a vzniklou skutečností ve společnosti. (Durkheim, 1951)

Durkheim tak označoval gamblerství jako sociální problém, který narušuje společenské normy tím, že podkopává důvěru v daný systém a řád. Gamblerství může způsobit také finanční potíže, které mohou mít negativní dopad na jednotlivce a jejich rodiny, což může vést k dalším sociálním problémům, jako je násilí v rodině nebo počínající kriminalita. Zároveň tvrdil, že sociální problémy mohou být způsobeny porušením společenských norem. Společnost tak musí naleznout způsoby, jak tyto společenské normy znovu vzkřísit a uvést je do udržitelného stavu. V návaznosti na hazardní hry tak Durkheim považoval za nezbytné, aby byly omezeny a regulovány. Tím by se minimalizoval dopad na společenství jako celek. (Durkheim, 1951)

Americký sociolog a kriminolog *Edwin Sutherland*, který se zabýval studiem kriminality a sociálních deviací. Popisoval gamblerství jako formu deviantního chování, která může vést ke ztrátě financí a v počínající těžkou závislosti na hazardních hrách. (Fischer, Škoda, 2014, s. 38)

Podle něj může být gamblerství spojováno s dalším negativním chováním, jako je alkoholismus, drogová závislost nebo také kriminální činnost. Považoval gamblerství za vážný sociální problém, na který by se měla společnost zaměřit a navrhnout účinné kroky k jeho následnému řešení. (Conwell, Sutherland, 1937)

Natasha Dow Schüll je americká antropoložka, která se zaměřuje na studium moderních technologií a závislostí. I tato autorka vnímá gamblerství jako sociální problém, který ovlivňuje nejen jednotlivce, kteří se stávají závislými na hazardních hrách, ale i širší

veřejnost. Podle jejích výzkumů a analýz způsobují technické hazardní hry závislost, která může vést k finančním, rodinným a zdravotním problémům. (Schüll, 2012)

Schüll také upozorňuje na to, že se různé státy stále více spoléhají na příjmy z hazardních her. To může vést k tomu, že jsou méně ochotny řešit sociální dopady gamblerství a hazardního hráčství. Z tohoto důvodu se Schüll věnuje technickým hrám a pokouší se upozorňovat na důsledky, které sebou technická hra nese. (Schüll, 2012)

V České republice se na problematiku gamblerství a hazardních her zaměřuje *Karel Nešpor*, psycholog a psychoterapeut, který se specializuje na problematiku závislostí. Ve své knize "*Jak překonat hazard*" se zaměřuje na různé formy hazardních her a popisuje, jak hazard může způsobit závislost a negativně ovlivnit život jednotlivce a jeho okolí. Nešpor zdůrazňuje, že hazard může být pro někoho přitažlivý z mnoha důvodů, například zvýšení emocionálního napětí, získání peněz či sociálního uznání. Zároveň ale také vyzdvihuje důležitost prevence, která by měla spočívat v edukaci a včasné detekci problémů s hazardními hrami. (Nešpor, 2011)

V odborném článku "*Sociální dopady hazardních her na rodiny a vztahy v nich*" se autor *Ondřej Hrubant* zaměřuje na problematiku sociálních dopadů hazardních her na rodiny a vztahy v nich. Zabývá se závažností této problematiky v souvislosti s rozvojem internetových a mobilních her. Dále autor popisuje, jaké jsou negativní dopady problematického hráčství na rodiny a vztahy v nich, jako jsou finanční problémy, zanedbávání rodinných povinností, snížená kvalita mezilidských vztahů, až po možný rozpad rodiny. Zmiňuje se také o tom, jaké jsou vlivy hazardních her na děti v rodině a jakým způsobem mohou ovlivnit jejich vývoj. Rovněž se věnuje i prevenci a pomoci pro rodiny, které se potýkají s problematickým hráčstvím a navrhuje několik kroků, jak by se dalo situaci řešit – prevence a vzdělávání, podpora pro rodiny s dětmi, terapeutické a poradenské služby pro rodiny. (Hrubant, 2021)

4 Praktická část

Praktická část předkládané diplomové práce bude rozdělena do několika důležitých kapitol, které budou vzájemně propojeny. V první části dojde k porovnání dat mezi jednotlivými roky ze Zprávy o hazardním hraní v České republice 2021, Hodnocení dopadů regulace zákona o hazardních hrách a souvisejících právních předpisů, které je vydávané Ministerstvem financí a statistikami vydávané Finanční správou České republiky. Toto porovnání by do diplomové práce mělo vnést odpověď na otázku, *jak se změnilo hazardní hraní v České republice před pandemií a po pandemii*, která Českou republiku sužovala od března roku 2020.

Další část je pak věnována dotazníkovému šetření, které bylo sdíleno prostřednictvím sociálních sítí. Z tohoto dotazníkového šetření by mělo být zjištěno, *jestli široká společnost vnímá gamblerství jako sociální problém*. Porovnání získaných dat nám rovněž dá obecný pohled na *oblíbenost konkrétních hazardních her v České republice a dopad na české domácnosti*.

Předposlední částí diplomové práce bude rozhovor s jednotlivými respondenty – bude se jednat o různé typy hazardních hráčů, pracovníka Ministerstva financí – odboru Procesní agendy regulace hazardu, či osoby, jejíž život byl přímo ovlivněn hazardními hrami.

Praktickou část posléze završí kapitola ohledně teoretického konceptu snížení počtu hazardních hráčů, která byla již okrajově nastíněna v teoretické části diplomové práce jako *Prevence gamblerství*. V této části by mělo dojít k uchopení základních myšlenek, které byly získány z dotazníkového šetření a také z jednotlivých rozhovorů. Výsledné návrhy dotazovaných respondentů by se závěrečná kapitola pokusila promítnout do reálného světa – jak by mohla fungovat nová opatření a restrikce za účelem snížení počtu hazardních hráčů v České republice.

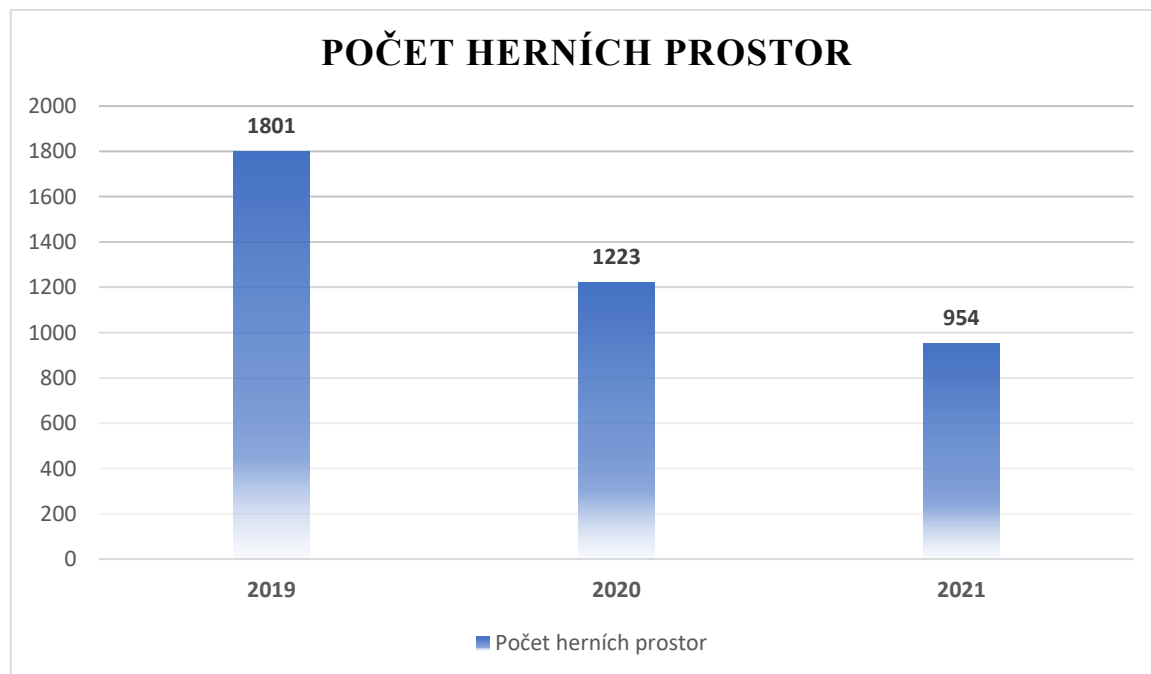
4.1 Komparace dat mezi jednotlivými roky

Aby došlo k pochopení problematiky hazardního hraní v České republice, je nutné si nejprve porovnat statistické údaje mezi jednotlivými roky. Pro porovnání byly vybrány roky 2019 až 2021. Porovnávané údaje byly získány ze Zprávy o hazardním hraní v ČR 2021 a ze stránek Ministerstva financí České republiky a Finanční správy České republiky.

Výběr těchto konkrétních roků má své důležité opodstatnění – o roku 2019 můžeme mluvit jako o období před pandemií – Česko si připomínalo třicet let od sametové revoluce. Připomínali si svobodu a klid, který během této doby získali, užívali si život bez strachu a omezení. Na konci roku však ve světě propuklo něco, co změnilo život nejednoho člověka v České republice, ale i ve světě.

Rokem 2020 a 2021 je pak myšleno období po – nebo lépe řečeno během – pandemie. Nebyla to ale jen pandemie, které ovlivňovala Českou republiku během těchto dvou let. Byla to i síla přírody ve formě ničivých živlů, požárů, či rozkol společnosti v této nelehké době.

Graf 1 Počet herních prostor od roku 2019 do 2021

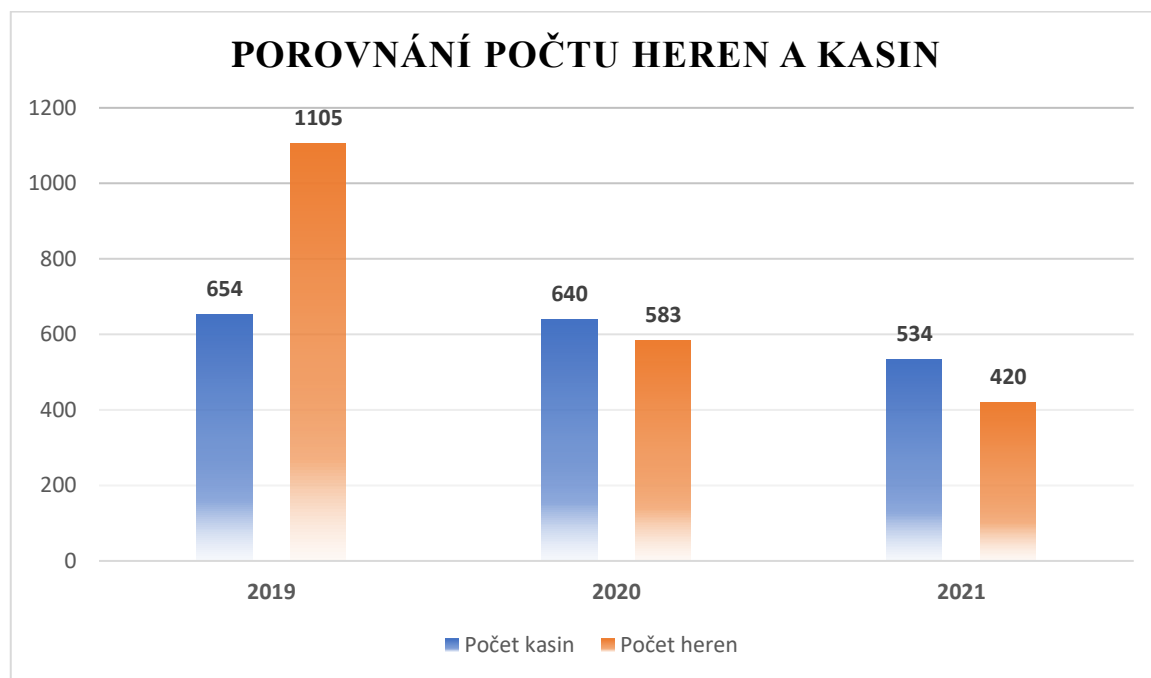
Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021)

Výše uvedený graf ukazuje postupné snižování počtu provozoven. Graf znázorňuje tři sledované roky a to, jak docházelo k postupnému snižování počtu herních prostor v České

republice. Původní stav provozoven čítal v roce 2015 přibližně 5000. Za poslední tři sledované roky je patrné, že počet registrovaných provozoven klesl z hodnoty 1801 a na hodnotu 954, což je o necelou polovinu méně. (Ministerstvo financí ČR, 2021)

Graf ukazuje, že počet provozoven hazardních her v České republice postupně klesá. Podle zjištěných informací v roce 2015 bylo registrováno zhruba 5000 provozoven, zatímco v roce 2019 se jejich počet snížil na méně než polovinu. Tento vývoj může souviset s opatřeními, která vláda zavádí v oblasti regulace hazardních her. Na druhou stranu může být také důsledkem trendu, kdy se hazardní hry stávají stále více dostupnými na internetu a lidé upřednostňují online hry před návštěvou kamenných provozoven. (Ministerstvo financí ČR, 2021)

Graf 2 Porovnání počtu heren a kasin

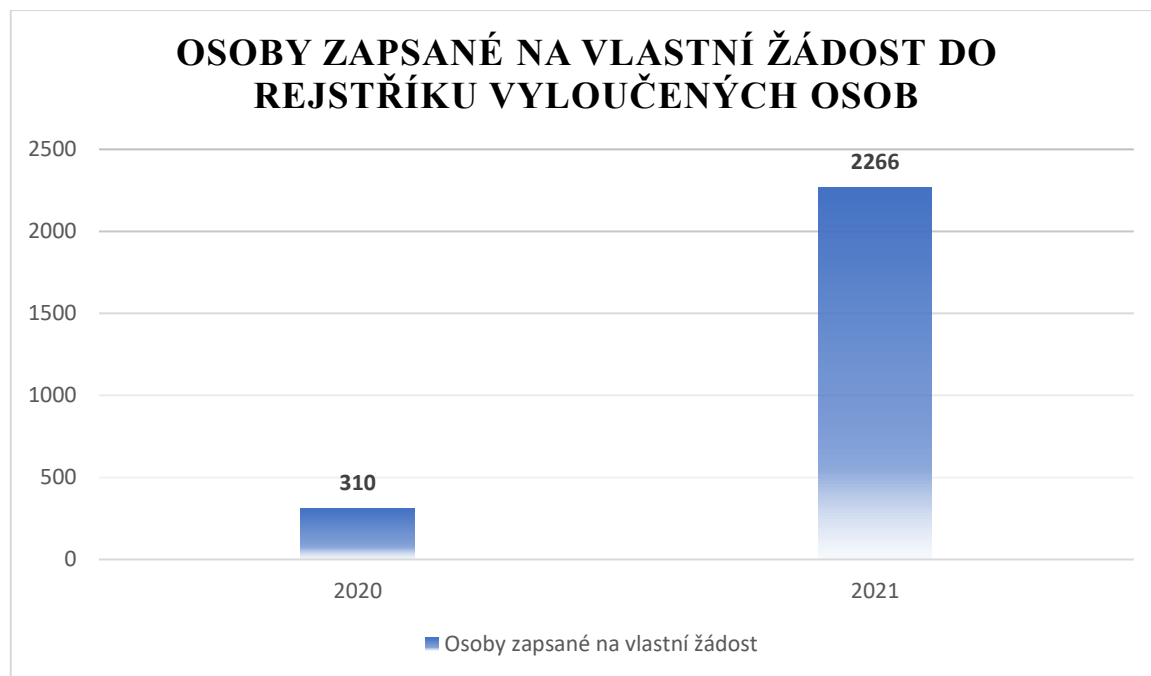

Zdroj: Ministerstvo financí ČR (2021)

Graf znázorňuje pokles kasin a heren v České republice. Z historického hlediska Česká republika v roce 2010 začínala na počtu 4736 heren a 327 kasin. Od roku 2019 lze pozorovat velké množství snížení počtu heren o více než polovinu oproti roku 2021. Počet kasin se relativně pohybuje na stejné úrovni, i přesto s nižšími výsledky. (Ministerstvo financí ČR, 2021)

Pandemie COVID-19 měla značný dopad na herní průmysl v České republice. Od března 2020 byla většina kasin a heren uzavřena v rámci opatření ke snížení šíření viru. Toto opatření mělo za následek obrovský pokles tržeb pro herní průmysl a mnoho provozoven se rozhodlo uzavřít natrvalo nebo se přizpůsobit novým podmínkám. To může být jedním z důvodů, proč počet heren v České republice klesl o více než polovinu v posledních třech letech. I když se počet kasin relativně stabilizoval, stále mohou mít potíže s udržením ziskovosti v důsledku omezených provozních hodin a omezení počtu zákazníků, které byly v roce 2021. (Ministerstvo financí ČR, 2021)

Graf 3 Osoby zapsané na vlastní žádost do rejstříku vyloučených osob

Zdroj: Ministerstvo financí ČR – Rejstřík vyloučených osob (2021)

Z grafu lze vyčíst, že počet osob, které se dobrovolně zapsaly do rejstříku vyloučených osob výrazně narostl ze 310 v roce 2020 na 2266 v roce 2021. Tento nárůst může být způsoben různými faktory, jako je například větší povědomí o možnosti zapsání do rejstříku vyloučených osob, zvýšený tlak na ochranu osobních údajů a soukromí nebo změna právních předpisů. Jelikož Rejstřík vyloučených osob vznikl v roce 2020, nelze do grafu zanesť hodnotu z roku 2019. (Ministerstvo financí ČR, 2020-2021)

Graf 4 Počet společností s povolením provozu hazardních her v České republice

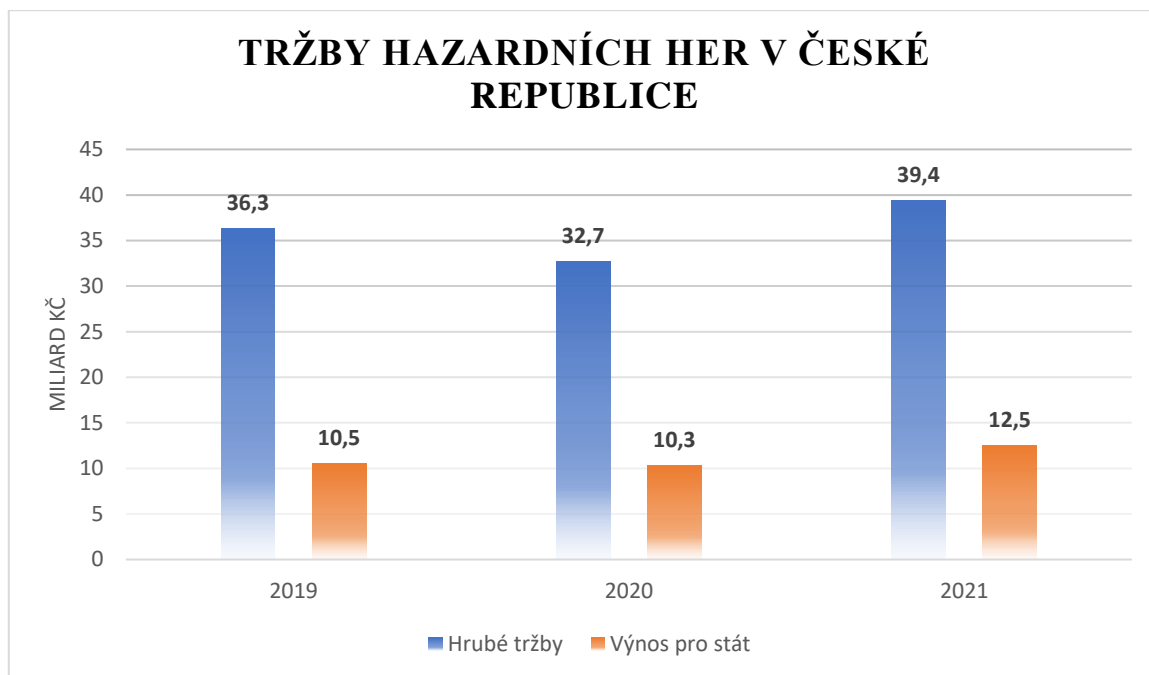
Typ povolené hry	Počet společností		
	k 1. 1. 2019	k 1. 1. 2020	k 1. 1. 2021
Loterie	9	9	8
> z toho land-based	8	7	8
> z toho on-line	3	3	3
Kurové sázky	11	10	8
> z toho land-based	7	5	6
> z toho on-line	9	8	6
Technické hry	45	46	44
> z toho land-based	41	42	39
> z toho on-line	7	6	8
Živé hry	37	37	36
> z toho land-based	35	35	33
> z toho on-line	4	4	5
Bingo	1	0	1
> z toho land-based	1	0	1
> z toho on-line	0	0	0

Zdroj: Zpráva o hazardním hraním v České republice (2021)

Pojem *land-based*, který se nachází na výše uvedeném grafu, se obvykle používá pro označení kasin a herních zařízení, které jsou umístěny na pevnině. Tento termín je především spojen s fyzickým prostorem herního zařízení a jedná se o kasino nebo hernu.

Z grafu lze vyčíst, že se počet společností s povolením provozu v České republice v průběhu let neměnil, u některých typů povolených her došlo k mírnému poklesu. Zpravidla u on-line her došlo k mírnému navýšení, oproti land-based.

Graf 5 Tržby hazardních her v České republice

Zdroj: Finanční správa České republiky (2019-2021)

Podle údajů zveřejněných Finanční správou České republiky byly v roce 2019 celkové hrubé tržby z hazardních her v českých kamenných a online provozovnách 36,3 miliard korun. Z této částky bylo asi 10,5 miliard korun výnosů pro stát z daní. (Finanční správa České republiky 2019)

Za rok 2020 podle údajů Finanční správy České republiky byly hrubé tržby z hazardních her v roce 2020 ovlivněny situací pandemií COVID-19, a proto klesly oproti předchozímu roku. Celkové hrubé tržby z hazardních her, včetně kamenných a online kasin, sázkových kanceláří a dalších herních zařízení, dosáhly v roce 2020 částky 32,7 miliard Kč. Výnosy pro stát z daní na hazardní hry v roce 2020 činily 10,3 miliard Kč. (Finanční správa České republiky, 2020)

V roce 2021 došlo k návratu hráčů do kamenných provozoven, neboť došlo k uvolňování omezení, která byla spojena s pandemií. Zároveň se stále rozvíjel online trh hazardních her – to mohlo vést k nárůstu zájmu o hraní z domova. V roce 2021 částka dosáhla 39,4 miliard Kč. Výnosy pro stát z daní za hazardní hry činily 12,5 miliard Kč. (Finanční správa České republiky, 2021)

Ze statických údajů zveřejněných Finanční správou České republiky je rovněž dohledatelné, že nejvíce výdělečnou formou hazardních her v České republice v roce 2019 byly výherní automaty, které tvořily přesně 50 % hrubých tržeb z hazardních her. Dále následovaly kursové sázky a loterie, které představovaly zhruba 24 % hrubých tržeb. (Finanční správa České republiky, 2019)

V roce 2020 byly nejvýdělečnější formou hazardních her v České republice také výherní automaty, které tvořily zhruba 46 % hrubých tržeb z hazardních her. Dále následovaly loterie a kursové sázky, které se přibližovaly zhruba 24 % hrubých tržeb. (Finanční správa České republiky, 2020)

Rok 2021 rovněž vyhrály výherní automaty, nicméně oproti minulému roku došlo k mírnému navýšení, neboť se hráči mohli navrátit zpět do herních prostor – technické hry tvořily přibližně 50 % hrubých tržeb z hazardních her. Kursové sázky (27 %) a loterie (22 %) se nesly rovněž podobné oblibě. Nicméně se v minulosti držely kursové sázky na stejné výši jako loterie – v roce 2021 však kursové sázky narostly oproti loteriím o 5 %. (Finanční správa České republiky, 2021)

Podle dostupných informací lze konstatovat, že pandemie COVID-19 měla výrazný dopad na hazardní hry v České republice. V období pandemie došlo k uzavření všech kamenných kasin, což vedlo ke značnému propadu hrubých tržeb z hazardních her v roce 2020. Nicméně se zároveň zvýšil zájem o online hazardní hry, které byly jedinou možností, jak hrát hazardní hry během pandemie. Podle dostupných dat Finanční správy České republiky z roku 2021 se hrubé tržby z online sázení a kurzových sázek zvýšily o více než 20 % v porovnání s rokem 2019. Z toho lze usoudit, že pandemie vedla k nárůstu zájmu o online hazardní hry a zároveň k poklesu hrubých tržeb z kamenných kasin a výherních automatů. (Finanční správa České republiky, 2019-2021)

4.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo zprostředkováno pomocí kvantitativní metody – jednalo se o formu dotazníkového šetření. Využití dotazníkové šetření přináší velmi standardizovaná data. Díky tomu mohou mít respondenti stejné podmínky, což přispívá k vysoké spolehlivosti. Dotazníkové šetření se tam zaměřuje spíše na to, jak respondenti realitu vnímají, jak o ní smýšlí, jaký k tomu mají osobní postoj. Díky tomu tak mohou být zachyceny lidské myšlenky, vzpomínky, nápady či vize budoucích činů. (Sedláková, 2014, s. 158)

4.2.1 Průběh dotazníkového šetření

Hlavní myšlenka dotazníkového šetření se nesla v duchu otázek spojených s tím, jestli respondenti považují gamblersství za sociální problém či jaký má dopad hazardní hraní na české domácnosti. Dotazníkové šetření mělo rovněž osvětlit, jaká hazardní hra se v české republice nese největší popularitě.

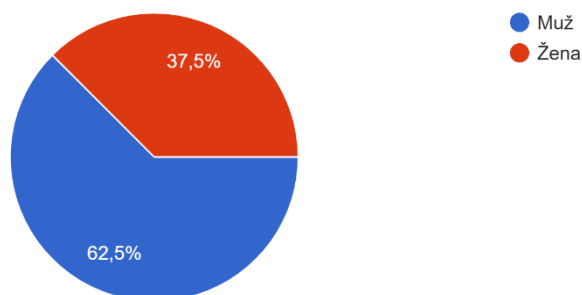
Fáze sběru samotných dat prostřednictvím dotazníku probíhala od 4. března 2023. Ke sběru dat došlo na sociálních sítích, respondenti odpovídali skrz vytvořený Google formulář. Vytvořené dotazníkové šetření si kladlo za cíl získat alespoň 100 respondentů. Tohoto čísla se podařilo dosáhnout dne 26. března 2023. Celkem bylo získáno 112 odpovědí.

Dotazníkové šetření obsahovalo 18 různorodých otázek a jednu nepovinnou otevřenou otázku. Díky zpětné vazbě respondentů byl dotazník zdokonalován a zlepšován. Co se týče úprav, jednalo se pouze o drobné kosmetické úpravy, které nijak neovlivnily stávající otázky. Díky těmto úpravám nebyla kvalita shromážděných dat výrazně zkreslena.

4.2.2 Výsledky dotazníkového šetření

Graf 6 Rozdělení respondentů podle pohlaví

Uveďte Vaše pohlaví
112 odpovědí

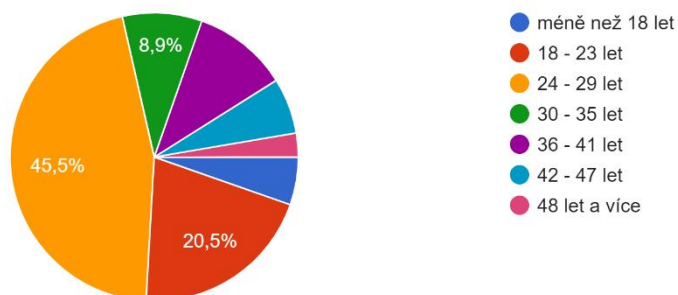
Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Na dotazníkové šetření odpovědělo celkově 112 respondentů, z toho bylo 70 mužského pohlaví a 42 ženského pohlaví. Původně nebyla k dispozici žádná třetí možnost odpovědi na otázku o pohlaví, ale během průzkumu se objevil nečekaný problém s omezeným a zaujatým výběrem mezi tradičními pohlavím muže a ženy. Spekulovalo se o přidání třetí, neurčité možnosti pro ty, kteří se neidentifikují jako muž či žena. Tyto požadavky byly přijaty a třetí možnost byla přidána do dotazníku. Nicméně, i když byl dotazník pozměněn, respondenti v následujících dnech stále nevyužívali tuto možnost. Tato volba proto byla z grafu následně odstraněna.

Graf 7 Rozdělení respondentů dle věku

Uvedte Váš věk:

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Největší skupinou respondentů, která byla zastoupena, byla věková skupina 24 až 29 let, a to téměř polovinou – 51 zúčastněnými. Důvod, proč se tato skupina nejčastěji objevovala v dotazníkovém šetření je prostý: bylo to především z toho důvodu, že byl dotazník vyvěšen na sociálních sítích, a to zejména ve skupinách, které slouží studentům k pomoci s vyplňováním dotazníků a hledání respondentů.

Další nejpočetnější skupinou byli respondenti ve věku od 18 do 23 let. Toto věkové rozmezí si zvolilo celkem 23 dotazovaných. Třetí umístění bylo v kategorii 36 až 41 let, kde se přihlásilo celkově 12 respondentů. Další místo poté obsadila kategorie 30 až 35 let s celkovým počtem 10 respondentů.

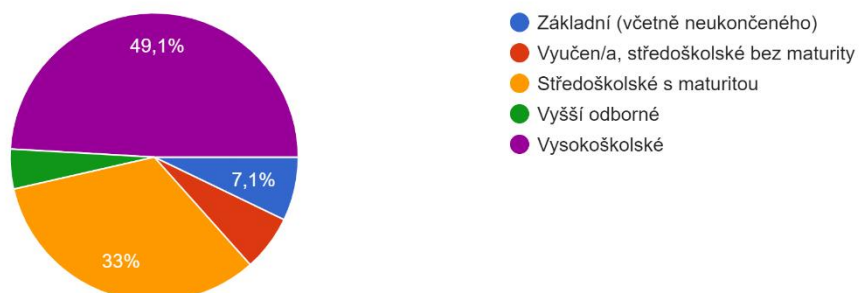
Méně početnou kategorií se pak staly skupiny 42 až 47 let – 7 respondentů, méně než 18 let využilo 6 respondentů. Tři respondenti se zařadili do kategorie 48 let a více.

Méně počet respondentů ve vyšší věkové kategorii může být způsoben nižší schopností starších lidí pracovat s počítači a sociálními sítěmi. Není překvapením, že nižší věková kategorie získala rovněž menší počet hlasů – hazardní hry jsou totiž v České republice povoleny až od 18 let. Může to rovněž značit, že mladší generace má jiné priority a zájmy, než jsou témata okolo gamblerství a hazardních her.

Graf 8 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

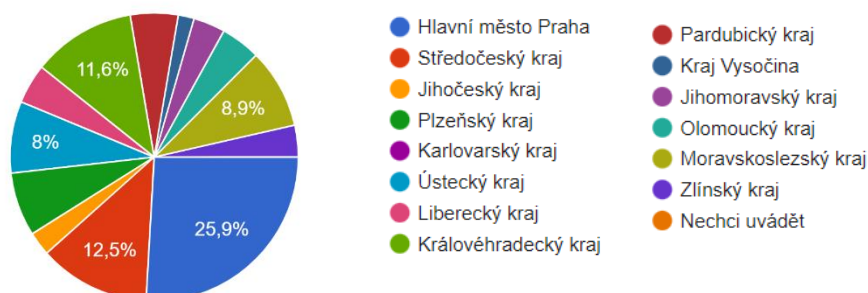
Třetí otázka uskutečněného dotazníkového šetření se týkala nejvyššího dosaženého vzdělání dotazovaných respondentů. Nejvíce respondentů zvolilo jako své nejvyšší dosažené vzdělání vysokoškolské. Tuto kategorii zvolilo 55 respondentů.

Druhou nejvíce zastoupenou skupinou pak bylo vzdělání středoškolské, které bylo zakončeno maturitou. Tuto možnost si zvolilo 37 dotazovaných. Třetí místo obsadilo základní vzdělání (včetně neukončeného) s 8 respondenty. Poslední a předposlední kategorií bylo středoškolské bez maturity – 7 zúčastněných a vyšší odborné – 5 zúčastněných.

Graf 9 Rozdělení respondentů podle kraje, ve které v současné době žijí

Ve kterém kraji v současné době žijete:

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Další otázka se týkala rozdělení respondentů podle kraje, ve kterém v současné době žijí, nebo ve kterém se nejčastěji pohybují. S největším počtem 29 respondentů zvítězilo Hlavní město Praha. Druhé místo potom obsadil Středočeský kraj s 14 respondenty.

Tyto výsledky nelze považovat za neobvyklé, jelikož většina respondentů studuje či pracuje právě v hlavním městě, či v jeho nejbližším okolí. Právě v Praze a ve Středočeském kraji je nejvyšší počet vysokých a středních škol.

Na třetím místě se umístil Královéhradecký kraj, kde dotazník vyplnilo 13 respondentů, kteří do dotazníkového šetření přispěli svým působením. Třetí místo Královéhradeckého kraje je způsobeno rodinným okruhem a blízkými přáteli autorky diplomové práce, která je původem z tohoto kraje.

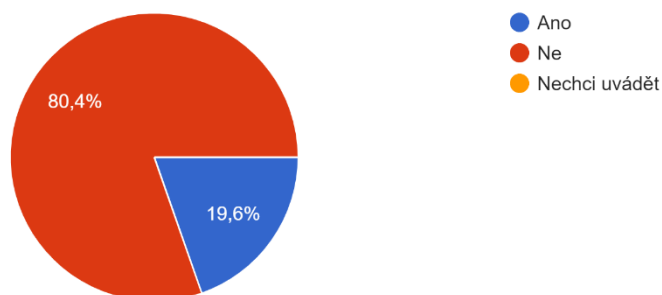
Mezi další umístěné kraje byl započten Moravskoslezský kraj s 10 responzemi, Ústecký kraj s 9 responzemi, Plzeňský kraj s 8 responzemi, Pardubický kraj s 6 responzemi, Liberecký kraj s 5 respondenty. Tento počet byl rovněž získán u Olomouckého kraje. Zlínský kraj se 4 respondenty stejně jako Jihomoravský kraj. Jihočeský kraj zastupovali 3 respondenti a Kraj Vysočina respondenti 2.

Žádný respondent z Karlovarského kraje se dotazníku nezúčastnil, proto je získaný respondentů z toho kraje 0. Nikdo z účastníků rovněž nezvolil možnost neuvedení kraje, ve kterém v současné době žije.

Graf 10 Rozdělení respondentů podle toho, jestli jsou v jejich domácnosti přítomny děti

Máte děti?

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Z celkového počtu 112 respondentů jich 90 v současné chvíli nemá děti. Naopak 22 respondentů uvedlo, že děti má.

Zahrnutí otázky, která se týká se toho, zda mají respondenti děti, může být užitečná pro výzkum týkající se hazardních her. Rodičovství může ovlivnit vnímání a postoj respondentů k hazardním hrám. Existuje mnoho faktorů, které mohou ovlivnit, jak lidé vnímají a přistupují k hazardním hrám.

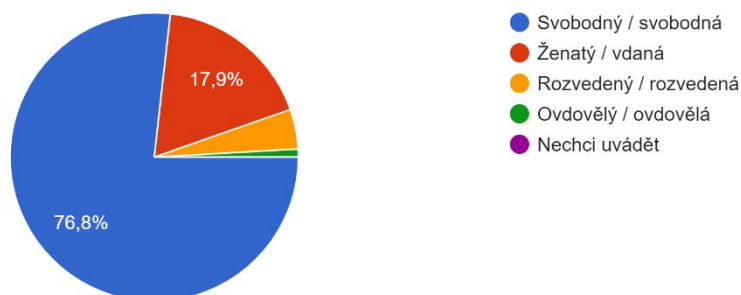
Rodiče se mohou obávat ovlivnění svých dětí hazardními hrami a mohou mít přístup k nim méně tolerantní. Tento postoj může mít vliv na jejich vlastní zájem o hazardní hry, ať už pozitivně nebo negativně. Mnoho výzkumů ukazuje, že lidé, kteří mají děti, mají tendenci být opatrnější, když jde o hazardní hry, protože chtějí chránit své děti a rodinnou kasu. Zjištění, zda mají respondenti děti, může tedy poskytnout představu o tom, jak rodinný život ovlivňuje postoj k hazardním hrám.

Zároveň mají rodiče nepopsatelný vliv na chování svých dětí, a to včetně jejich postojů k hazardním hrám. Zjištění, zda mají respondenti děti, může pomoci porozumět tomu, jaký vliv mohou mít rodiče na chování svých dětí v oblasti hazardních her.

Graf 11 Rozdělení respondentů podle jejich rodinného stavu

Uveďte Váš současný rodinný stav:

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Nejvíce početnou kategorií, která se zúčastnila dotazníkového šetření, byli lidé, kteří jsou v současnou chvíli svobodní. Jednalo se o celkový počet 86 respondentů. Druhou početnou skupinou byli ženatí/vdané – těchto respondentů bylo v celkové míře 20. Pět respondentů uvedlo, že jsou rozvedení a jeden respondent, který uvedl status ovdovělý / ovdovělá. Nikdo nevyužil možnosti neuvádět svůj rodinný stav.

Zahrnutím této otázky, která se týká rodinného stavu, může rovněž dopomoci k pochopení vnímání oblasti hazardních her širokou veřejností. Rodinný stav může velmi výrazně ovlivnit postoj a vnímání dotazovaných k hazardním hrám. Například lidé v manželském vztahu mohou být více opatrní, pokud jde o hazardní hry, protože mají odpovědnost nejen za sebe, ale i za svého manžela/manželku a případně i za děti. Na druhé straně, osoby bez rodinného stavu mohou mít více peněžních prostředků a volného času na hazardní hry.

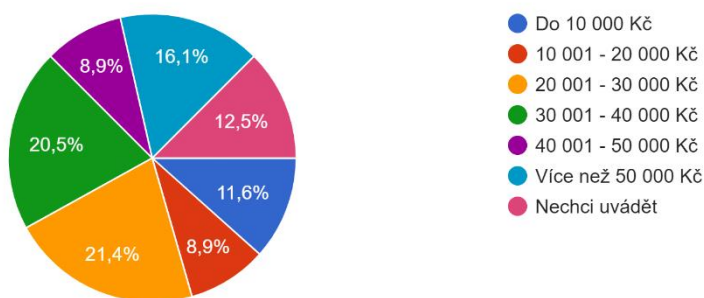
Rodinný stav může také ovlivnit frekvenci a rozsah účasti na hazardních hrách. Osoby v partnerském vztahu či s rodinou mají často omezené finanční a časové zdroje a mohou se proto účastnit hazardních her méně často nebo s menšími sázkami. Osoby bez rodiny mohou mít více času a peněz na hazardní hry a mohou se proto účastnit hazardních her častěji nebo s vyššími sázkami. Zároveň to může ovlivnit motivaci k účasti na hazardních hrách. Lidé v partnerském vztahu nebo s rodinou se mohou cítit osaměle či unaveně a snaží se tak najít způsob, jak se tohoto pocitu zbavit.

Zjištění rodinného stavu dotazovaných účastníků může tedy pomoci pochopit vztah mezi rodinným životem a účastí na hazardních hrách a poskytnout zásadní informace pro pochopení dané problematiky.

Graf 12 Osobní měsíční příjem respondentů

Uvedte Váš měsíční příjem:

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Další otázka se týkala osobního měsíčního příjmu, kdy byl příjmem myšlen úhrn všech příjmů po zdanění – jednalo se o příjmy z podnikání, ze zaměstnání, státní sociální podpory, pronájmů či neoficiálních příjmů.

Nejvíce respondentů se zařadilo do kategorie 20 001 až 30 000 Kč – těchto respondentů bylo 24. O jednoho respondenta méně (23) potom získala kategorie 30 001 až 40 000 Kč. V celkové míře 18 respondentů uvedlo, že jejich měsíční příjem je více než 50 000 Kč.

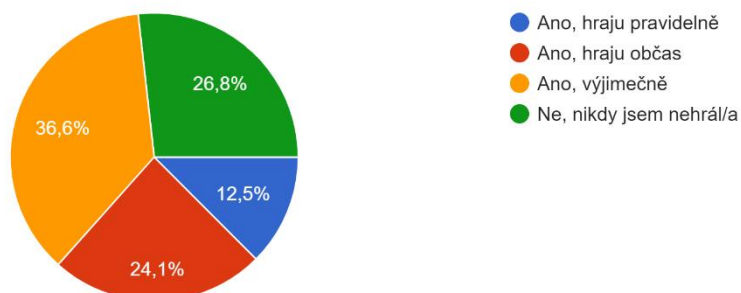
Možnost neuvedení měsíčního příjmu využilo 14 dotazovaných osob. Kategorii do 10 000 Kč poté obsadilo 13 respondentů. Deset respondentů potom získaly kategorie: 10 001 Kč až 20 000 Kč a 40 001 až 50 000 Kč.

Bylo vhodné zahrnout otázku na měsíční příjem v dotazníkovém šetření o hazardních hrách, jelikož výše měsíčního příjmu může ovlivnit vnímání a chování respondentů vůči konkrétním hrám. Dotazovaní s vyšším příjmem mohou mít tendenci hrát hazardní hry častěji nebo sázet větší částky, zatímco respondenti s nižším příjmem se mohou zajímat o hazardní hry méně nebo mohou být opatrnější při sázení.

Graf 13 Účast na hazardních hrách

Účastnil/a jste se někdy hazardní hry?

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

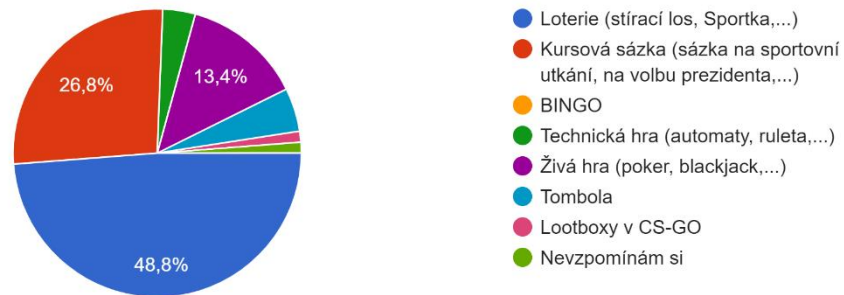
Další série otázek reflektuje samotnou účast na hazardních hrách. Celkem 41 respondentů se již hazardních her zúčastnilo, ale pouze výjimečně. Celkem překvapivě potom 30 respondentů uvedlo, že se nikdy neúčastnili hazardní hry. 27 respondentů si zahraje hazardní hru občas. Pravidelných hráčů z dotazovaných je potom 14 respondentů.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že pouze malé procento respondentů se pravidelně účastní hazardních her. Konkrétně z celkového počtu 112 respondentů se pravidelně účastní hazardních her pouze 12,5 %, což znamená, že pravidelných hráčů je jen velmi málo. Naopak překvapivě velké množství (26,8 %) se nikdy nezúčastnilo hazardních her.

Graf 14 Poslední účast respondentů na hazardní hře

Jaké hazardní hry jste se naposledy účastnil/a?

82 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Následující otázky, které se týkaly přímo hazardních her, byly zvoleny jako nepovinné. Z předchozí otázky bylo zjištěno, že se těchto hazardních her neúčastnilo třicet respondentů. Respondentů, kteří zodpověděli tyto nepovinné otázky, bylo 82.

Poslední hazardní hry, které se respondenti nejčastěji účastnili, byla loterie (ať už okamžitá nebo číselná loterie). Této možnosti využilo 40 respondentů. 22 zúčastněných jako svou poslední hazardní hru berou kursovou sázku. Třetí nejpočetnější kategorií byla živá hra – té se účastnilo 11 respondentů. Tomboly se účastnili 4 respondenti a technické hry 3 respondenti. V otázce byla rovněž otevřená odpověď – tu využili dva respondenti. Jeden z respondentů uvedl, že si nepamatuje, které hazardní hry se zúčastnil. Druhý respondent uvedl, že se účastnil lootboxu v CS:GO¹.

Výsledky dotazníkového šetření ukazují, že se respondenti nejvíce účastní hazardní hry loterie. To znamená, že loterie jsou pro ně nejvíce přitažlivou formou hazardních her. Pravděpodobně mají k dispozici větší množství příležitostí hrát, neboť loterie jsou běžně dostupné v mnoha různých formách a v různých prostředích – loterii mohou zakoupit v jakémkoliv trafice či na jakémkoliv poště.

Druhou nejpobulárnější hazardní hrou mezi respondenty je kursová sázka. Respondenti se pravděpodobně často účastní kursově sázky z důvodu jejího snadného a rychlého uskutečnění. Kursově sázky jsou obvykle nabízeny online prostřednictvím

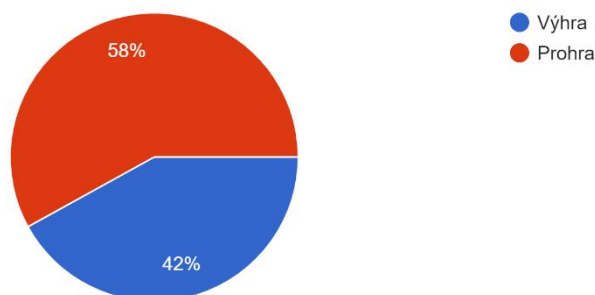
¹ Jedná se o herní krabičku / bednu s náhodnými předměty v online hrách, kterou si lze zakoupit za skutečnou měnu. Counter-Strike: Global Offensive (zkráceně CS:GO) je počítačová online stříleční hra.

internetových sázkových kanceláří a zákazníci mohou sázet z pohodlí svého domova nebo prostřednictvím mobilních aplikací. Kromě toho jsou kursové sázky mnohdy velmi atraktivní z finančního hlediska, neboť nabízejí poměrně vysoké kurzy výher, zejména v případě sázení na výsledek sportovních utkání.

Graf 15 Výsledek u poslední hazardní hry

Jaký byl Váš výsledek?

81 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

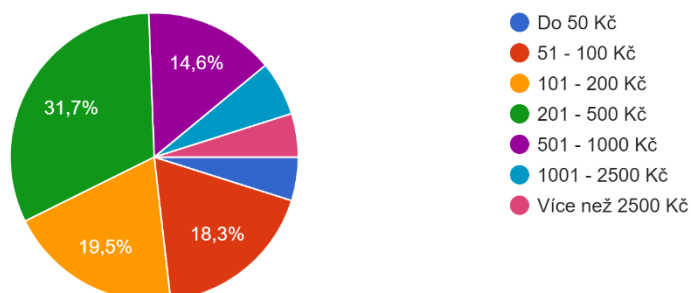
I zde se jednalo o nepovinnou otázku – počet zúčastněných osob byl o jednoho respondenta méně než u předchozí dotazované otázky. Celkem 47 respondentů uvedlo, že u své poslední hazardní hry prohrálo. Naopak 34 respondentů si v poslední hazardní hře mohlo připočítat výhru.

Toto zjištění může poskytnout důležitý pohled na to, jaké jsou zkušenosti respondentů s hazardními hrami a jak často dochází ke ztrátám nebo výhrám. Jedním z hlavních faktorů v hazardních hrách je pravděpodobnost. Většina hazardních her je navržena tak, aby měli provozovatelé hazardních her vždy určitou výhodu. To znamená, že pravděpodobnost výhry je většinou menší než pravděpodobnost prohry. Ze zjištěných výsledků lze tuto pravděpodobnost prohry potvrdit.

Graf 16 Počáteční vklad u poslední hazardní hry

Jaký byl Váš počáteční vklad u této hry?

82 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

U poslední hazardní hry se vložená částka nejčastěji pohybovala v rozmezí 201 až 500 Kč. Tuto částku do své poslední hazardní hry vložilo 26 respondentů. 16 zúčastněných utratilo při poslední hazardní hře 101 až 200 Kč. Třetí nejpočetnější skupinou potom bylo rozmezí 51 až 100 Kč.

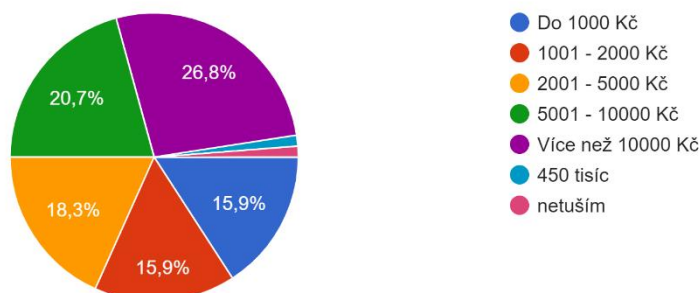
Za hazardní hru zaplatilo v rozmezí 501 až 1000 Kč 12 respondentů. Pět osob uvedlo, že jejich sázka se pohybovala okolo 1001 až 2500 Kč a 4 respondenti utratili více než 2500 Kč. Stejný počet respondentů (4 osoby) investovali do poslední hazardní hry částku do 50 Kč.

Ze zjištěných výsledků plyne, že nejčastější vloženou částkou v poslední hazardní hře bylo rozmezí 201 až 500 Kč, následované částkami v rozmezí 101 až 200 Kč a 51 až 100 Kč. To znamená, že respondenti většinou vsazují relativně malé částky.

Graf 17 Kolik peněz respondenti utratili za hazardní hry

Kolik jste zhruba za celou dobu utratil/a za hazardní hraní?

82 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Celkem 22 respondentů uvedlo, že za celou dobu za hazardní hraní utratili více než 10 000 Kč. Další početnou skupinou byla částka 5001 až 10 000 Kč – tuto možnost zvolilo 17 účastníků. Třetím nejčastějším počtem byla hodnota 2001 až 5000 Kč, tuto možnost si vybralo 15 respondentů. Hodnotu do 1000 Kč a 1001 až 2000 Kč mají shodně po 13 respondentech.

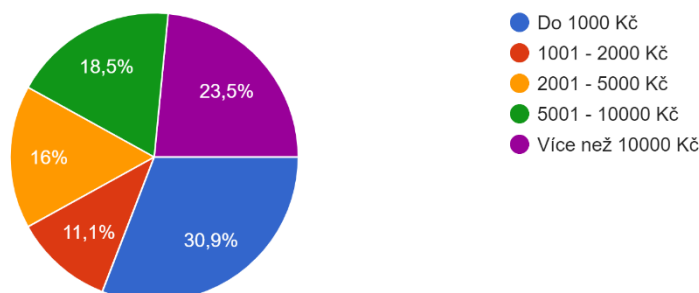
V otázce byla také možnost otevřené odpovědi, kterou využili dva respondenti. Jeden respondent uvedl, že netuší, jakou částku vynaložil do hazardních her. Druhý respondent konkrétně zvolil přesnou částku, která dosahuje 450 tisíc korun.

Z výsledků je patrné, že někteří respondenti utrácí poměrně vysoké částky za hazardní hry a pohybují se v širokém rozmezí. Je také zajímavé, že někteří respondenti nevědí, kolik peněz do hazardních her vynaložili. Tato odpověď ukazuje, že pro některé lidi může být těžké sledovat své výdaje za hazardní hry a nemusí si nutně uvědomovat, kolik peněz do nich skutečně investují.

Graf 18 Kolik peněz respondenti vyhráli hraním hazardních her

Kolik jste zhruba za celou dobu vyhrál/a hazardním hraním?

81 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Nejvíce uvedených respondentů svou výhru hodnotí do 1000 Kč. Těchto odpovědí se sešlo 25. Druhou nejpočetnější skupinou se stalo rozmezí více než 10 000 Kč – těchto respondentů bylo celkem 19. Částku 5001 až 10 000 Kč vyhrálo celkem 15 respondentů. Rozmezí 1001 až 2000 Kč vybralo 9 respondentů a 2001 až 5000 Kč zvolilo 13 respondentů.

Z těchto výsledků je patrné, že většina respondentů hodnotí své výhry jako relativně nízké, a to do 1000 Kč. Nicméně existuje také poměrně velká skupina respondentů, která vyhrála více než 10 000 Kč, a tedy získala značné finanční prostředky. Celkově lze z výsledků vyčíst, že hodnocení výher je mezi respondenty poměrně rozmanité, přičemž někteří z nich získali výhry výrazně vyšší než ostatní.

Z výše uvedených odpovědí na otázky bylo zjištěno, že i přesto, že se respondenti podle všeho neúčastní tak pravidelně hazardních her, tak vkládají relativně vysoké finanční prostředky a rovněž jsou schopni je i vyhrát. Hazardní hraní v České republice lze tedy považovat za poměrně oblíbené a Češi jsou za tuto zábavu ochotni utratit i tisíce.

Graf 19 Je gamblerství vnímáno jako sociální problém

Vnímáte gamblerství jako sociální problém?

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Další otázky se již opět staly povinnými pro všechny zúčastněné. Jelikož došlo k mírnému upravení otázek v průběhu dotazování, došlo k částečnému rozpolcení u otázek, proto budou významově stejné otázky sečteny. Nicméně do grafu byly zaneseny všechny odpovědi tak, jak je zúčastnění vyplnili, aby došlo k transparentnosti všech odpovědí.

Nejvyšší hodnocení s 47 hlasy získala odpověď, že lidé vnímají částečně gamblerství jako sociální problém, následováno 37 respondenty, kteří vnímají gamblerství jako opravdový sociální problém.

Z celkových 112 respondentů potom 20 zúčastněných nevnímá gamblerství jako sociální problém, nicméně si myslí, že je o dané problematice třeba mluvit. Šest z dotazovaných potom nevidí gamblerství jako sociální problém, který by měl ovlivňovat jedince ve společnosti.

Z výsledků je patrné, že většina respondentů vnímá gamblerství jako sociální problém, přičemž odpovědi naznačují, že se jedná o problém relevantní pro společnost jako celek. Konkrétně 47 respondentů částečně vnímá gamblerství jako sociální problém a 37 respondentů ho vnímá jako opravdový sociální problém. Zároveň existuje menší skupina respondentů, kteří sice nevnímají gamblerství jako významný sociální problém, ale soudí, že je potřeba o této problematice.

Graf 20 Považují respondenti někoho ve svém okolí za hazardního hráče

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

I u otázky týkající se hazardního hráče v blízkosti dotazovaného došlo k mírnému upravení otázek v průběhu dotazování, proto došlo k částečnému rozpolcení u otázek. I zde budou významově stejné otázky sečteny. Do grafu jsou rovněž zaneseny všechny odpovědi tak, jak je zúčastnění vyplnili, aby došlo k transparentnosti všech odpovědí. Zároveň mohli respondenti volit více než jednu možnost.

Nejvíce respondentů uvedlo, že ve své blízkosti nepovažují nikoho za hazardního hráče. Takto reagovalo 77 hlasů. Hazardního hráče v rodině má celkem 7 hlasů. 15 hlasů má hazardní hráče mezi přáteli a mezi známými 19 hlasů.

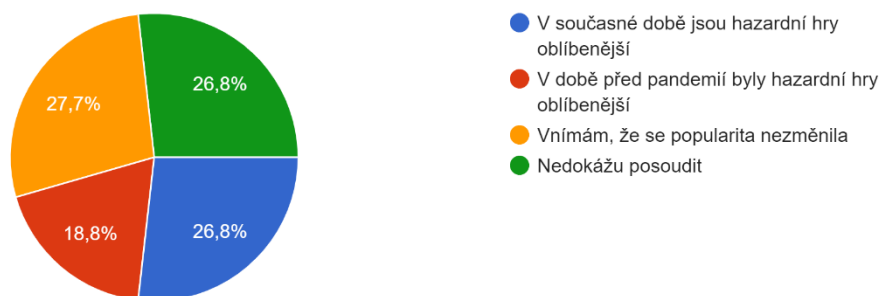
U otevřené odpovědi byla zapsána pouze jedna možnost a to ta, že se jednalo o otce kamaráda. Tuto možnost lze zařadit do kategorie známí.

Z výsledků je patrné, že většina respondentů ve své blízkosti nezná žádného hazardního hráče a že jen malé procento dotázaných má v rodině, mezi přáteli nebo známými někoho, kdo má problémy s hazardními hrami.

Graf 21 Názor respondentů na oblibu hazardních her před a po pandemii

Vnímáte ze svého vlastního úhlu pohledu, že se obliba hazardních her změnila během pandemie COVID-19?

112 odpovědí

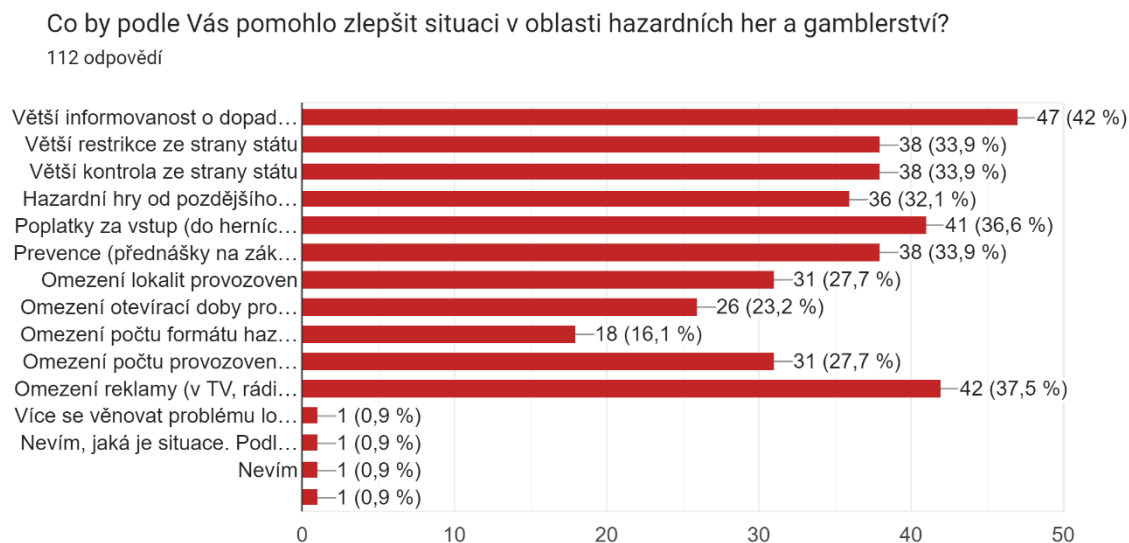
Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Nejvíce respondentů se domnívá, že pandemie neměla vliv na zvýšení či snížení obliby hraní hazardních her v České republice. Tento názor zastává 31 respondentů.

U dvou kategorií byl zjištěn stejný výsledek – třicet respondentů se domnívá, že jsou v současné době hazardní hry oblíbenější. Třicet respondentů uvádí, že není schopno posoudit, jak se měnila obliba hazardních her před pandemií a po pandemii. Celkem 21 respondentů si potom myslí, že v době před pandemií byly hazardní hry oblíbenější.

Z výsledků lze odvodit, že většina respondentů nevnímá pandemii jako faktor ovlivňující oblibu hazardních her v České republice. Zároveň je ale vidět, že je mezi respondenty rozdílný názor na současnou oblibu hazardních her – někteří vnímají nárůst, jiní nejsou schopni posoudit situaci a další dokonce vidí snížení popularity hazardních her. Zajímavé je také to, že menší počet respondentů se domnívá, že v době před pandemií byly hazardní hry oblíbenější než nyní.

Graf 22 Co by podle respondentů pomohlo ke zlepšení situace v oblasti hazardních her

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Následující otázka se věnovala prevenci a zlepšení situace v oblasti hazardních her a gamblersství. Respondenti mohli volit více než jednu možnost a zároveň mohli přispět svým vlastním názorem.

Nejvíce respondentů zvolilo možnost větší informovanosti o dopadech - sociální sítě, média, televize, ... Tato možnost získala 47 hlasů. Druhou nejčastější odpovědí bylo omezení reklamy (v televizi, rádiu, na dopravních prostředcích). Tuto možnost by upřednostnilo 42 hlasů. Poplatky za vstup do herních prostor by zavedlo 41 hlasů. Větší restrikce a kontroly ze strany státu vnímá 38 hlasů. Hazardní hry od pozdějšího věku by upřednostňovalo 36 hlasů.

S menšími počty pak dotazovaní volili možnosti omezení počtu provozoven a omezení lokalit provozoven (31 hlasů), omezení otevírací doby provozoven (26 hlasů), omezení různých formátů her (18 hlasů).

V otevřených odpovědích byli dva respondenti, kteří nedokázali svými slovy odpovědět na otázku. Jeden respondent nepovažoval hazardní hry a gamblersství za problém a jeden respondent by se rád více věnoval hazardním hrám v oblasti online her.

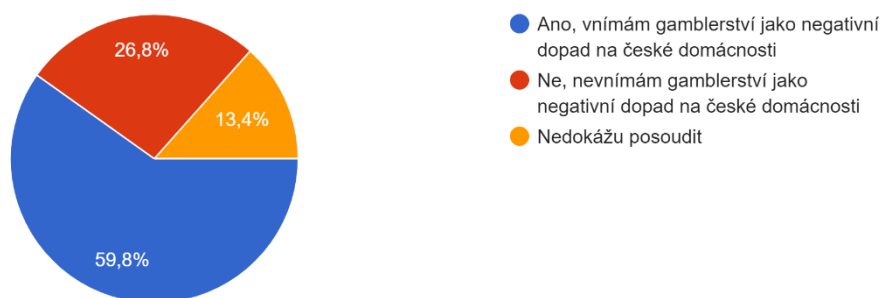
Z výsledků lze interpretovat, že většina respondentů se domnívá, že větší informovanost o dopadech hazardních her a omezení reklamy by mohly pomoci snížit negativní dopady hazardních her. Také je patrné, že zavedení poplatků za vstup do herních

prostor a větší restrikce a kontroly ze strany státu jsou vnímány jako další účinné opatření. Někteří respondenti také navrhli omezení počtu a lokalit provozoven, omezení otevírací doby a omezení různých formátů her. Z otevřených odpovědí vyplynulo, že někteří respondenti nevidí hazardní hry jako problém, zatímco jiní by chtěli více zaměření na online hry. Celkově lze tedy říci, že většina respondentů vidí potřebu nějakých opatření ke snížení negativních dopadů hazardních her, přičemž preferované opatření je větší informovanost a omezení reklamy.

Graf 23 Dopad hazardních her a gamblersví na české domácnosti

Vnímáte dopad gamblersví na české domácnosti?

112 odpovědí

Zdroj: vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

Více jak polovina dotazovaných vnímá gamblersví jako negativní dopad na české domácnosti. Celkově takto smýšlí 67 dotazovaných. Naopak 30 respondentů nevnímá dopad na české domácnosti. 15 respondentů pak nedokáže posoudit, jaké má gamblersví a hazardní hry dopad na české domácnosti.

Ze získaných výsledků lze vyvodit, že většina dotazovaných vnímá gamblersví a hazardní hry jako negativní dopad na české domácnosti. Je však zajímavé, že menší skupina respondentů tento dopad naopak nevnímá jako negativní. Tyto názory by mohly být ovlivněny různými faktory, jako je například vlastní zkušenost s hazardními hrami, vztah ke gamblingu nebo obecně odlišná kultura a vnímání této problematiky skrz svou vlastní individualitu.

Poslední otázkou dotazníkového šetření byla otázka s volnou odpovědí, kdy byl prostor pro respondenty, kteří se chtějí podělit o příběh z oblasti hazardních her a gamblerství.

Jeden příběh byl o přepadení gamblerem - muž vtrhl do podniku se zbraní v ruce a začal hrozit zaměstnancům a hostům. Podařilo se mu ukrást menší obnos peněz z pokladny a několik dalších věcí, než se mu podařilo uprchnout. Na místo ihned dorazila policie, která zahájila pátrání po pachatelovi. Zástupci podniku následně potvrdili, že útočníkem byl dlouholetý zákazník místního kasina, který se snažil získat finanční prostředky k dalšímu hraní. Respondent bohužel nevedl ve svém popisovaném příběhu další podrobnosti a detaily, tudíž nelze dopátrat, jestli byl následně útočník dopaden a poslán za mříže.

Další dotazovaný, který se rozhodl na otevřenou otázku odpovědět, popsal pouze svůj postoj k sázení a k hazardním hrám: *„Sázím pravidelně na zápasy už několik let, ale nejsem v záporných číslech, ani ve velkém plusu. Pokud se člověk dokáže ovládat, nevidím na tom nic špatného. Beru to však jako zábavu, nikoliv jako příležitost k zisku peněz.“*

4.3 Rozhovory s respondenty

Získání respondentů k rozhovorům ohledně gamblerství, bylo v samotných začátcích složité, neboť se sama autorka diplomové práce nepohybovala v oblasti hazardních her. V průběhu několika měsíců však hlouběji pronikla do této problematiky a navázala tak cenná spojení, která byla využita v praktické části diplomové práce.

Respondenti byli vždy předem seznámeni s otázkami – ty jim byly poskytnuty buď elektronicky, nebo na základě předchozí domluvy, než rozhovor proběhl. Respondenti tak byli velmi dobře připravení na rozhovor a odpovídali věcně a srozumitelně. Na začátku rozhovorů bylo vždy předem domluveno, jestli se daný respondent bude chtít před rozhovorem představovat či bude zachována jeho anonymita. Pokud nastala otázka, na kterou respondent odpovídat nechtěl – jednalo se o otázku na citlivé téma – byla otázka přeskočena.

4.3.1 Osoby ovlivněné online sázením

Prvním respondentem se stal svobodný muž, kterému je 27 let, má vysokoškolské vzdělání – titul inženýr. Pochází z Ústí nad Labem, ale v současné době žije a pracuje v Praze jako programátor. Z důvodu zachování anonymity je dále v textu popisován jako A.

Na začátku rozhovoru byl A. seznámen s tím, že se jedná o rozhovor, který pomůže k osvětlení otázky, jestli je vnímáno gamblerství jako sociální problém. Bylo rovněž řečeno, že se jedná o rozhovor určený pouze pro účely vypracování diplomové práce, která se danému tématu věnuje.

S tímto vším byl A. srozuměn. Během úvodních dotazů bylo zjištěno, že se A. zaměřuje především na online sázení na *e-sport* - jedná o elektronický sport, při kterém se účastní hráči či týmy organizovaných soutěží, které probíhají na různých platformách (počítač, konzole, mobilní telefon). Sází především kvůli větší motivaci sledovat samotný zápas – urputněji tak fandí týmu, na který si vsadil. Výhry a prohry ho moc netrápí: „*Když vyhrávám, tak mám euforický pocit, když prohrávám, tak asi záleží, jakou částku jsem prohrál. Když prohraju malou částku, tak si říkám – za to jsem se mohl třeba najíst, mohl jsem si koupit nějaký jídlo. Ale když je to nějaká větší částka, tak jsem prostě nas..., no. Ale nic hrozného, za hodinu na to třeba zapomenou.*“

Během rozhovoru taktéž bylo zjištěno, že A. sází od svých 16 let a v poslední době utratí za sázky zhruba okolo 500 Kč. V době před pandemií to však bylo o mnoho více –

jednalo se o částky pohybující se okolo 3 000 Kč za měsíc. Platforma, jakou nejčastěji při sázení využívá je Tipsport.cz. Nejvyšší výhrou pro něj byla částka 14 000 Kč. Otázky vedly i směrem, jak nakládá s vyhranými penězi: „*Za vyhraný peníze jsem si nic nekoupil, většinu jsem je zase prosázel. I těch 14 tisíc, což byla moje nejvyšší výhra. Ty peníze jsem si taky nevybral. Ona to vlastně ani není motivace, že bych si za ty vyhraný peníze chtěl něco koupit, nebo měl nějakou vidinu něco vydělat. Já to beru prostě jako službu, díky který mě bude ten zápas víc bavit. Ale moje vysněná částka je třeba sto tisíc, to už bych si asi vybral a nesázel dál. Ale já jsem nikdy nesázel moc vysoký částky totiž.*“

Mimo klasické fungování sázek A. také objasnil, jak fungují sázky v jiné měně než v českých korunách. Sám totiž využívá i sázení, kde hlavní roli hraje Bitcoin – internetová měna: „*Je to úplně stejný, jako klasický sázení – akorát si tam můžeš přepnout tu měnu, jakou potřebuješ. Třeba u Bitcoinu je vidět, že sázíš 0,0001 a to je to pak takový pocit, že by se tam dalo klidně vsadit víc, ale ta hodnota je už tak dost velká.*“

V posledních bodech se rozhovor zaměřoval na gamblerství jako sociální problém a případné prevence proti hraní, či jaká věc by donutila A. přestat sázet: „*Asi bych přestal sázet, kdybych prohrál třeba 7 sázek za sebou, tam by byla motivace, že bych toho měl asi nechat. Nebo kdybych neměl z čeho, tak nesázím. Určitě bych nebyl takovej typ člověka, kterej by si kvůli tomu třeba půjčil peníze, aby sázel. Co se týče prevence, tak třeba s ministerstvem je to takový, že by to pravděpodobně vymáhalo jen u těch tuzemských sázkovek. Třeba Bitcoin tyhle věci úplně eliminuje, nějaký zásah tý vlády, takže u nějakých restrikcí ze stran vlády bych to neviděl. Jako sociální problém to nevnímám – samotného mě to třeba nijak neovlivňuje, když si vsadím, tak na to většinou i zapomenu. Neberu to nijak vážně.*“

Závěr se nesl v odlehčenějším duchu – pokud by rozhovor obsahoval více otázek ohledně e-sportu a jeho fungování, rozhodně by A. ve svém zaujetí pokračoval. Poslední větu, kterou však A. pronesl – či technicky vzato vykřikl – velmi pozitivně a symbolicky ukončilo rozhovor na dané téma: „*Nesázejte za účelem výdělku!*“

Z rozhovoru tak bylo patrné, že si je samotný hráč vědom toho, o co v případě prohry může přijít. Ve zkratce lze říci, že pokud dotyčná osoba vloží peněžní prostředky do online prostředí, nepočítá, že by se mu někdy navrátily zpět. Nesází za účelem výdělku, ale proto, aby si danou hru (v případě zmíněného respondenta) více užil.

Druhým respondentem ze stejné oblasti sázení je i respondent **Pavel**, kterému je 40 let, je ženatý a pracuje jako finanční poradce v Praze. Původem však pochází z Plzeňského kraje. Na začátku rozhovoru Pavel zmínil krátkou vsuvku o své rodině – pochází z rodiny sportovních fanoušků a od malička je zaujatý světem sportu. Jeho otec jej často brával na fotbalová utkání a Pavel si tak zamiloval atmosféru na stadionu. Z jeho vyprávění bylo patrné, že nejčastěji sází na sportovní zápasy a utkání.

„Popravdě mě trošku vyděsilo, že se sázení bere až takhle vážně, že by to mohlo spadat do nějaké rizikové skupiny závislostí a podobně. Sáším spíše pro zábavu a ne proto, abych vydělal těžké miliony.“ Pavel nejčastěji sází na platformě Tipsport a začal sázet až v posledních pěti letech. Průměrně za měsíc prosází okolo 1 000 Kč – nicméně pokud se konají fotbalové či hokejové zápasy sezóny, které jej zajímají nejvíce, je schopen utratit i více než 1 000 Kč.

„Moje nejvyšší výhra byla okolo deseti tisíc korun. Říkal jsem si, že když už jsem tu částku vyhrál, tak ji zkusím ještě vsadit a uvidí se – bohužel to pak nějak nedopadlo. Ale nehroučím se z toho, život jde dál. Kdybych kvůli tomu vyšilovat, tak to bych asi nedělal nic jiného. Snažím se vždycky vsadit tu částku, kterou mi nevádí prohrát. Tak by se měli řídit všichni podle mě.“ I přes všechny uvedené skutečnosti se Pavel nepovažuje za hazardního hráče. Jediná věc, která by ho donutila přestat sázet, je vznik určité regulace, která by kompletně zakazovala sázet na sportovní utkání: *„Ale to určitě nehrozí.“* Dodal Pavel s úsměvem.

Pavel si myslí, že jeho rodina a přátelé mohou částečně vnímat jako hazardního hráče. Nemá žádnou určitou vysněnou částku, a nemyslí si, že by sázení ovlivnilo jeho běžný život.

„Kdybych už přestal sázet... to je těžký takhle říct, asi kdybych neměl peníze. Nebo kdybych prohrál třeba deset a více zápasů nějaké vyšší částky, že by tam nebyla žádná návratnost sázek. Jinak jsem o tom neuvažoval.“

Na závěr rozhovoru Pavel popisoval, že má ve svém okolí daleko horší hazardní hráče, než je on sám – rozpovídal se o případu, kdy jeho blízký přítel dokonce vzal peníze svým rodičům. Jednalo se o částku v hodnotě deseti tisíců korun. Tuto částku pak daná osoba prohrála při živé hře – pokeru.

„Asi nemám žádný doplňující závěr. Jak jsem už zmiňoval na začátku, překvapilo mě, že se jedná o takto vážnou problematiku. Vždy jsem viděl, že se řeší závislost na drogách či alkoholu, závislost na sázení by mě nenapadla.“ Poslední slova, která Pavla při dotazování napadla, byla ta, že všeho moc škodí. Proto je důležité brát věci s mírou a s nadhledem.

U respondenta Pavla došlo opět k zjištění, že si své sázení uvědomuje, ale nepovažuje to za rizikové sázení. I u tohoto respondenta šlo spíše o lepší požitek ze hry než o případnou výhru.

4.3.2 Zaměstnanec Ministerstva financí ČR – odbor 73 – Procesní agendy a regulace hazardu

Dalším respondentem, který se rozhodl zapojit do rozhovoru týkající se gamblerství a hazardních her, byl respondent **Tomáš**. Tomáš je svobodný muž, kterému je 32 let, má vysokoškolské vzdělání – titul inženýr. Titul inženýr získal na České zemědělské univerzitě, kde vystudoval obor Veřejná správa a regionální rozvoj. Pochází z Ústeckého kraje, ve kterém také dlouhodobě žije, nicméně pracuje v Praze jako administrátor informačního systému pro hazardní hry na Ministerstvu financí České republiky – konkrétně se jeho pozice jmenuje ministerský rada.

Tomáš byl do rozhovoru pozván především proto, že jeho pracovní náplň se zabývá právě hazardními hráči, statistikami hazardních her a rejstříkem vyloučených osob.

„Mezi mou hlavní pracovní náplň patří příprava statistik, zveřejňování zpráv o hazardních hrách na stránkách Ministerstva financí, analytická činnost týkající se informačních systémů pro hazardní hry, správa dat a uživatelů systému pro hazardní hry, vypracování součinnosti pro Celní správu České republiky a pro Policii České republiky, a také odpovědět na dotazy široké veřejnosti.“

Tomáš z pohledu ministerského rady vnímá gamblerství jako sociální problém, neboť se s touto problematikou setkává každý den ve své profesní činnosti. Pokud by měl oddělit svůj profesní život od svého občanského života, tak naopak jako prostý občan gamblerství tolik nevnímá, neboť pochází z maloměsta, kde se tato problematika příliš nevyskytuje.

Zároveň Tomáš zmiňuje, že je důležité rozlišit příležitostné hráče a opravdové patologické hráče: *„Těch příležitostných hráčů je velké množství, ale jsou samozřejmě i hráči kteří hrají pravidelně, a i na denní bázi. U velké většiny osob na denní bázi hazardní hraní může vést k nutnosti brát dávky nebo být v insolvenci. U některých lidí to může vyvolat i trestnou činnost – například kriminalitu.“*

Dále bylo zmíněno, že v České republice existuje spousta poraden či léčeben, které se zabírají problematikou hazardních her. Tomáš doporučuje, pokud mají hazardní hráči problém s hraním, je zde možnost zapsat se do rejstříku vyloučených osob na vlastní žádost, nebo je třeba splnit některé zákonné podmínky, aby do tohoto rejstříku mohli být zapsáni.

Co se týče prevence, tak s tou byl Tomáš velmi skeptický – zavzpomínal totiž na dobu, kdy chodil na základní a střední školu. Chyběla mu jakákoliv zmínka o problematice hazardních hráčů či gamblerství: *„Problém hazardních hráčů by se do povědomí společnosti mohl dostat prostřednictvím přednášek – třeba na základce, střední ani vysoký jsem neměl prostor se o této problematice dozvědět. V rámci nějaké prevence bych uvítal přednášky jako jsou třeba drogy. Rovněž by tato problematika měla být řešena i v závislosti na finanční gramotnost.“*

Dále se Tomáš vyjádřil k současné situaci a o mladé generaci – ta v posledních letech nejčastěji *hazarduje* prostřednictvím herních boxů a online her. U herních boxů funguje prvek náhody, kdy hráči chtějí vyhrát lepší vzhled pro svou herní postavu. Zpravidla se jedná o nějaký kosmetický doplněk, který nijak nepřidává zkušenosti do hry, nýbrž působí pouze ke zlepšení vizuálu samotné postavy. Herní krabičky stojí zpravidla pár korun, nicméně k těmto krabičkám je nutné koupit speciální klíč, jehož cena se pohybuje v rozmezí 40 až 50 Kč. V rámci takové krabičky však hráč nemá jistotu, že vynaložené peněžní prostředky získá zpátky. Tato forma hazardování není nijak hlídána a regulována, proto se může v očích veřejnosti jevit jako začínající problém. Pokud mladí hráči takto hazardují s drobnými kosmetickými doplňky, je to jen malý krůček k tomu, aby v dospělosti vynaložili velké finanční prostředky do opravdových hazardních her.

Rozhovor s Tomášem také zabrouzдал do nejnovějších trendů v oblasti regulace hazardu. Nejprve se o těchto novinkách nechtěl moc zmiňovat, neboť v rámci Parlamentu České republiky mohou vzniknout návrhy k úpravě a nemuselo by se pak jednat o finální podobu toho, co poskytl v rámci rozhovoru. Vysvětlil, že se připravuje novela v rámci hazardních her, která prohlubuje pomoc hazardním hráčům. Tato novela by mohla vejít v platnost začátkem roku 2024. V současné chvíli novela půjde teprve do vnějšího připomínkového řízení: *„Pokud se tedy budeme bavit v teoretické rovině, v rámci provozovny by mohl vzniknout tzv. panic button. Toto tlačítko by umožnilo hazardnímu hráči se zapsat do rejstříku vyloučených osob na dobu 48 hodin. Jakmile by těchto 48 hodin vypršelo, mohl by opět chodit do provozoven a hrát. Když je třeba hráč vyloučený, nemůže se zúčastnit hazardních her v herním prostoru – nicméně se to u stíracích losů či číselné loterie nekontroluje, protože mají menší škodlivost a návykovost.“*

I přesto, že Tomáš sleduje účinky hazardních her každý den ve svém profesním životě, i on si neodpustí sem tam využít možnost hazardních her. Nejčastěji sází číselné loterie (Eurojackpot) či okamžité loterie (losy). Sází z toho důvodu, že tyto druhy hazardních

her mají nižší pořizovací náklady a je u nich rychlé zjištění výsledku. Pravidelněji se sázení věnuje rok a půl. Za tuto dobu prosázel přibližně 12 tisíc korun. Jeho nejvyšší dosažená výhra byla 8 500 Kč. Průměrně neprosází více jak 1 000 Kč za měsíc. K sázení ho vede motivace výhry, která by mu pomohla splnit jeho sny. Sám vnímá, že se hazardní hry před a po pandemií změnil – v době, kdy byly uzavřeny provozovny, ve kterých se hazardní hry mohou uskutečňovat, došlo k navýšení četnosti u online sázek.

Závěr rozhovoru byl poklidný – Tomáš doplňoval některé informace, které byly v průběhu rozhovoru přeskočeny. Vyprávěl rovněž několik příběhů ze svého pracovního života – jelikož pracuje s rejstříkem vyloučených osob, slyšával často příběhy lidí, kteří kvůli hazardním hrám uvrhli svou rodinu do těžkých dluhů a exekucí. K takovým lidem měl prosbu, která zároveň ukončovala zmiňovaný rozhovor: *„Hráči, kteří mají s hazardem problém, ať určitě zhodnotí, jestli nevyužijí zapsání se do rejstříku vyloučených osob.“*

4.3.3 Rozhovor s osobou, která byla poznamenána hazardním hraním

Poslední rozhovor, který se uskutečnil v rámci diplomové práce a pomohl tak nahlédnout pod pokličku hazardního hraní a jeho dopadům, byl uskutečněn s respondentkou **Eliškou**.

Eliška se do rozhovoru dobrovolně přihlásila na základě výzvy, která byla vyvěšena na sociálních sítích. Jedná se o svobodnou ženu, které je 37 let, má středoškolské vzdělání, které úspěšně zakončila maturitní zkouškou. Pochází z Královéhradeckého kraje, ve kterém také dlouhodobě žije a pracuje jako administrativní podpora v účetní firmě.

Před samotným rozhovorem se respondentka rozpovídala o své minulosti, aby mohla osvětlit způsob, jakým je s hazardními hrami spjata.

„Vyrůstala jsem v problematické rodině, můj otec byl závislý na automatech a trávil většinu času v hernách. Moje matka se snažila na začátku nějak rodinu udržet pohromadě, ale postupem času tu celou situaci nějak nezvládala a začala brát drogy. Tak jsem byla vystavena dvou druhům závislostí v rodině.“ Dále respondentka uvedla, že v dospívání její život nebyl také žádný med – snažila se najít únik z rodinného prostředí a oporu hledala u svých kamarádů. Její přátelé se však rovněž potýkali s různými druhy závislostí. Nakonec i sama Eliška podlehl této oblíbené činnosti: *„Po maturitě jsem si nehledala žádnou pořádnou práci. Hrála jsem u nás ve městě na hracích automatech společně s kamarády. To hraní se stalo takovým mým koníčkem a začala jsem utrácet více a více peněz. Ztratila jsem kontrolu nad svým životem a moje situace se stala kritickou. Nakonec se mi ale podařilo*

dostat se ze své závislosti a začala jsem pracovat na svém zotavení. Bylo to velmi těžké, ale podařilo se mi najít oporu ve svém příteli. “

Respondentka se již dříve setkala s hazardními hrami u svého otce. Jako malá si párkrát zkoušela „zatáhnout“ u herního automatu. Větší zálibu v hazardních hrách – konkrétně v automatech – našla přibližně v 19 letech. Za měsíc byla schopna utratit za hazardní hraní i několik tisíc korun: *„Ta částka je určitě vysoká, ale nikdy jsem se ji nepokoušela odhadnout. Celkově se může pohybovat okolo čtvrt milionu korun třeba. Nejvyšší výhru, kterou jsem během své kariéry zaznamenala bylo asi patnáct tisíc. “*

Její motivace byla především vyhrávat. Když vyhrávala, měla dobrou náladu a společně s přáteli si vyhranou částku užívala. Zbylé peníze z výhry potom investovala znovu do hraní, aby svůj úspěch znásobila. Jakmile však došlo k prohram, začínala být nervózní. V hlavě přemýšlela nad tím, kde sežene další peníze na hraní. Peníze si nejčastěji půjčovala od kamarádů a známých.

„Sázení rozhodně ovlivnilo můj běžný život. Nejsem za to na sebe vůbec pyšná. Ztratila jsem spoustu kontaktů a kamarádů. Lidé, kteří to se mnou mysleli dobře, tak nade mnou zlomili hůl. Myslím, že i v současné době si o mně okolí myslí, že jsem gamblerka, i když už jsem se mašiny nedotkla přes pět let. “

Když byla respondentka v mladším věku, nikdo ji na možná rizika neupozorňoval. Na její škole se o dané problematice neměla možnost dozvědět. Rovněž v mladém věku nevnímala, že by se mohlo jednat o závislost nebo sociální problém – měla zkušenost od svých rodičů, tudíž tuto závislost brala jako přirozenou pro její život. I v současnosti vnímá, že se prevence před hazardním hraním neprobírá do takové míry, jakou by si daná problematika zasloužila.

„Nepřeji nikomu, aby si prošel tím, čím jsem musela procházet já. Ty pohledy, které se na vás dívají jako na něco odporného – to bylo k nevydržení. Styděla jsem se za sebe. Pokud už však někdo trpí podobným problémem, nebojte se říct si o pomoc. “ Respondenta v závěru rozhovoru uvedla, že má dobrý pocit z toho, že se někdo zajímá o danou problematiku a chce její myšlenky předat i dalším lidem. Jelikož se sama dostala do situace hazardního hráče, bere rozhodně gamblerství jako sociální problém, který by se měl dostat do hlubšího povědomí společnosti.

4.4 Teoretický koncept – snížení počtu hazardních hráčů

Jedním z teoretických konceptů snížení počtu hazardních hráčů je posílit prevenci a léčbu problémového hraní. Navrhovaný koncept by se zaměřoval na zlepšení samotné prevence problémového hráčství a hazardních her. Mnoho dotazovaných uvedlo, že je třeba větší informovanost o dané problematice. Respondenti také uváděli, že by měla prevence ohledně gamblerství a hazardního hraní dostávat stejnou prioritu, jako například prevence týkající se závislosti na drogách či závislosti na alkoholu.

Prevence by měla být zaměřena na osvětu a informování veřejnosti o rizicích hazardního hraní a na snížení dostupnosti hazardních her pro nezletilé a pro osoby s rizikovým chováním. Důležitým prvkem prevence by měla být také podpora sociálních a emocionálních dovedností u mladých lidí, což může snížit riziko vzniku závislosti na hazardních hrách.

Dalším, velmi často navrhovaným teoretickým konceptem, by mohlo být omezení reklamy. Tento koncept by spočíval v tom, že by bylo omezeno množství reklam na hazardní hry, aby se minimalizoval zájem veřejnosti na tyto hry a snížilo se tak riziko vzniku závislosti na hazardních hrách. Z tohoto hlediska by mohlo dojít k několika opatřením: mohlo by se zavést omezení počtu reklam na hazardní hry, a to jak v televizi, tak na internetu a v dalších médiích. Reklamy by se mohly omezit pouze na určitý počet dnů v týdnu a určitý časový rozsah, aby se minimalizovalo riziko zájmu nezletilých a osob s rizikovým chováním. Rovněž by mohlo dojít k zpřísnění pravidel pro reklamy – mohlo by dojít k jasnějšímu značení, aby bylo zřetelné, že se jedná o reklamu na hazardní hru. Případně by mohlo dojít k zvýraznění informací o potenciálních rizicích spojených s hazardními hrami.

Rovněž poplatky za vstup do herních prostor se setkaly s kladným hodnocením ze strany respondentů – teoretický koncept by spočíval v tom, že by hráči museli zaplatit určitý poplatek za vstup do herny či kasina, aby si mohli zahrát určité hazardní hry. Poplatky by mohly být zavedeny v různých formách. Mohlo by se jednat například o jednorázový poplatek za vstup do herních prostor, který by byl stanoven na pevnou částku. Další možností by bylo zavedení poplatků za čas, který jednotlivec stráví v herním prostoru – zaplatit například za každou započatou hodinu, kterou stráví uvnitř herního prostoru.

Jedním z navrhovaných řešení bylo také zavést limity pro sázky – to by vedlo k tomu, že by hráči nevsázeli příliš vysoké částky peněz a tím by se omezilo riziko závislosti na hazardní hře.

Cílem těchto návrhů teoretických konceptů je snížení počtu aktivních hazardních hráčů v České republice. Pokud dojde k vyšší informovanosti, společnost se na tyto problémy bude zaměřovat stejnou měrou, jako se zaměřují na drogovou závislost.

5 Závěr

V rámci této diplomové práce bylo provedeno několik výzkumných metod, které si kladly za cíl zodpovědět výzkumnou otázku, jestli je vnímáno gamblersství jako sociální problém, jak společnost vnímá hazardní hráče či jaká hazardní hra se u běžných hráčů nese velké oblibě. Bylo provedeno dotazníkové šetření, které ukázalo, že hazardní hry jsou stále velmi populární a mezi běžnými respondenty patří loterie mezi nejoblíbenější formu hry.

Ze zjištěných údajů lze rovněž usoudit, že rok 2020 významně ovlivnila pandemie COVID-19 a hazardní hry nebyly výjimkou. Podle komparace dat lze říci, že pandemie měla negativní dopad na hazardní průmysl, což se projevilo například v poklesu tržeb nebo změně preferencí hráčů. Tato preference se ukázala především v on-line prostoru, kdy hráči upřednostňovali hraní hazardních her z pohodlí domova. Zároveň z důvodu omezení a restrikcí hráči nemohli navštěvovat herny a kasina, kde by mohli tuto činnost vykonávat.

Je důležité zdůraznit, že společnost vnímá gamblersství jako sociální problém, který je potřeba řešit. Pár jedinců se však nad touto problematikou nepozastavuje a nevnímá dopady, které může gamblersství na společnost mít. Respondenti, kteří se zúčastnili jak dotazníkového šetření, tak rozhovorů navrhovali větší prevenci, která by měla být na stejné úrovni jako prevence proti užívání drog či proti alkoholismu. Je třeba vynaložit více úsilí na zvýšení povědomí o rizicích spojených s hazardním hraním a podpořit dostupnost odborné pomoci pro osoby s problémy s hazardními hrami. Zároveň by mělo dojít k omezení reklam na hazardní hry, které by hráče motivovali k tomu sázet a hrát.

Důležité je shrnout také to, aby lidé nesázeli za účelem zisku, ale kvůli zábavě a relaxaci, kterou hraní her přináší. Hazardní hry by měly být vnímány jako zábavní aktivita, nikoli zdroj příjmů pro jednotlivce či společnost.

I když popularita hazardních her zůstala stejná, je třeba pokračovat v monitorování a regulaci tohoto odvětví, aby se minimalizovaly negativní dopady na společnost a jednotlivce. Zabezpečení psychického a fyzického zdraví hráčů by mělo být prioritou a řešení sociálních problémů spojených s gamblersstvím by mělo být bráno vážně. K tomuto problému by se nadále mělo přistupovat aktivně a s respektem.

Vzhledem ke zjištění, že hazardní hry jsou stále ve společnosti velmi oblíbené, je třeba je vnímat nejen jako formu zábavy, ale také jako potenciální sociální problém, jak bylo v práci již několikrát zmíněno. Je však důležité nezapomínat na fakt, že každý z nás je svého štěstí strůjcem, má zodpovědnost za své vlastní chování a rozhodnutí. Hráči, kteří jsou informováni o rizicích a následcích, které může být s hazardními hrami spjato, jsou si plně vědomi toho, co pro ně hraní hazardních her může způsobit a jednají tak vědomě a na základě vlastního uvážení.

6 Seznam literatury

- AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION. 2013. *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.
- BLAHŮT, J., KLIMEŠ, J.: *Příspěvek k české terminologii ve studiu rizik ze svahových deformací*. Geografie, 2011, 116, č. 1, s. 79–90.
- CONWELL, Chic & SUTHERLAND, Edwin Hardin. *The Professional Thief*. Chicago Ill: University of Chicago Press, 1937.
- DURKHEIM, Emile. *Suicide, A study in Sociology*. Illinois: Free Press, 1951.
- FIEDOR, David. *Hazard v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2020. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-303-3.
- FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN: 978-80-247-5046-0.
- HORÁČEK, Michal. *Habitus hazardního hráče: etnografická rekonstrukce*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012. ISBN 978-80-7422-187-3.
- KRUGMAN, Paul. *The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008*. New York: W.W. Norton & Co., 2009. ISBN 9780393071016.
- NEŠPOR, Karel. *Jak překonat hazard: prevence, krátká intervence a léčba*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0009-3.
- PUNCH, Keith. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.
- SCHOONMAKER, Alan N. *The psychology of poker*. Henderson, NV: Two Plus Two Pub., c2000. ISBN 9781880685259.
- SCHÜLL, Natasha Dow. *Addiction by Design: Machine Gambling in Las Vegas*. Princeton University Press, 2012.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.
- SOCHŮREK, Jan. *Vybrané kapitoly ze sociální patologie*. Liberec: Technická univerzita, 2001. ISBN 80-7083-495-1.
- SOKOL, Jan. *Etika, život, instituce: pokus o praktickou filozofii*. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-223-1.

WALKER, I. *Výzkumné metody a statistika*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3920-5.

WILLIAMS, Robert, Beverly L. WEST a Robert I. SIMPSON. *Prevence problémového hráčství: komplexní přehled důkazů a zjištěné dobré praxe*. Praha: Úřad vlády České republiky, c2014. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 978-80-7440-096-4.

7 Seznam článků

CLARK, L. (2010). *Cognitive distortions in gamblers and poker players*. The Journal of Gambling Studies, 26(1), 1-11.

CLARKE, D., & GORMAN, S. (2009). *Cheating in Online Gambling: A Review of the Risks and Prevention of Cheating in Online Poker*. Journal of Gambling Studies, 25(4), 499-510.

GRIFFITHS, M. D. (2003). *The cognitive psychology of gambling*. In G. Reith (Ed.), *Gambling: Who wins? Who loses?* (pp. 71-83). Prometheus Books.

HRUBANT, Ondřej. *Sociální dopady hazardních her na rodiny a vztahy v nich*. Sociální práce/Sociální politika, 2021, roč. 21, č. 1, s. 23-40. ISSN 1213-6204.

JOHNSON, M. & HENDRY, D. (1999). *A note on the concept of Nash equilibrium*. Games and Economic Behavior, 26(1), s. 144-149.

WARDLE, H. (2015). *Defining gambling-related harm: A public health conceptual framework*. Journal of Gambling Studies, 31(4), s. 1121-1135.

8 Seznam internetových zdrojů

ČESKO. § 3 odst. 1 zákona č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách - znění od 1. 7. 2022. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2023 [cit. 27. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-186#p3-1>.

FINANČNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY. *Daň z hazardních her*. [online]. [cit. 27.3.2023]. Dostupné z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-hazardnich-her>.

HORÁČEK, Michal. *Hazardní hra jako černá díra sociálního vesmíru: Nástin teoretických a metodologických předpokladů etnografického studia prostředí hazardní hry* [online]. Praha, 2007 [cit. 9. 3. 2023]. Dostupné z:

<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/10548/120006255.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

INSTITUT PRO REGULACI HAZARDNÍCH HER (IPRH). 2023. *O nás*. [Citováno 30. 3. 2023]. [online] Dostupné z: <https://www.iprh.cz/o-nas>.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Hodnocení dopadů regulace zákona o hazardních hrách a souvisejících právních předpisů*. [online]. [cit. 27.3.2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/pravni-ramce/hodnoceni-dopadu-regulace-zakona-o-hazar-43097>.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Povolovací proces Povolení k umístění herního prostoru*. [online]. 2017. [cit. 27.3.2023]. Dostupné z: <https://www.cklp.cz/images/pdf/povolovaci-mf.pdf>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Přehledy a statistiky*. [online]. [cit. 27.3.2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/prehledy-a-statistiky>.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Rejstřík vyloučených osob (RVO)*. [online]. [cit. 28.3.2023]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/hazardni-hry/rejstrik-vyloucenych-osob-rvo>.

MRAVČÍK, V., ROUS, Z., CHOMYNOVÁ, P., GROHMANNOVÁ, K., JANÍKOVÁ, B., ČERNÍKOVÁ, T., CIBULKA, J., FRANKOVÁ, E. 2021. *Zpráva o hazardním hraní v České republice 2021*. 2., upravené vydání [Report on Gambling in the Czech Republic 2021. 2nd revised edition] MRAVČÍK, V. (Ed.). Praha: Úřad vlády České republiky [cit. 1. 3. 2023]. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33589/1118/VZ%20hazard%202021_web_fin_fin.pdf

WESTON, Audrey. *The Martingale System* [online]. 2023 [cit. 25. 3. 2023]. Dostupné z: <https://www.gamblingsites.com/systems-strategies/martingale/>

9 Seznam obrázků a grafů

9.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Rozlišení herního prostoru dle zákona o hazardních hrách	15
Obrázek 2 Vymezení herního prostoru.....	16
Obrázek 3 Pět základních dimenzí, které vysvětlují motivaci k hraní hazardních her.....	24

9.2 Seznam grafů

Graf 1 Počet herních prostor od roku 2019 do 2021	32
Graf 2 Porovnání počtu heren a kasin.....	33
Graf 3 Osoby zapsané na vlastní žádost do rejstříku vyloučených osob	34
Graf 4 Počet společností s povolením provozu hazardních her v České republice	35
Graf 5 Tržby hazardních her v České republice	36
Graf 6 Rozdělení respondentů podle pohlaví.....	39
Graf 7 Rozdělení respondentů dle věku.....	40
Graf 8 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů	41
Graf 9 Rozdělení respondentů podle kraje, ve které v současné době žijí	42
Graf 10 Rozdělení respondentů podle toho, jestli jsou v jejich domácnosti přítomny děti	43
Graf 11 Rozdělení respondentů podle jejich rodinného stavu	44
Graf 12 Osobní měsíční příjem respondentů	45
Graf 13 Účast na hazardních hrách	46
Graf 14 Poslední účast respondentů na hazardní hře	47
Graf 15 Výsledek u poslední hazardní hry	48
Graf 16 Počáteční vklad u poslední hazardní hry	49
Graf 17 Kolik peněz respondenti utratili za hazardní hry	50
Graf 18 Kolik peněz respondenti vyhráli hraním hazardních her	51
Graf 19 Je gamblerství vnímáno jako sociální problém	52
Graf 20 Považují respondenti někoho ve svém okolí za hazardního hráče	53
Graf 21 Názor respondentů na oblibu hazardních her před a po pandemii	54
Graf 22 Co by podle respondentů pomohlo ke zlepšení situace v oblasti hazardních her..	55
Graf 23 Dopad hazardních her a gamblerství na české domácnosti	56

10 Přílohy

Osoby ovlivněné online sázením

- Obecné představení (věk, pohlaví, vzdělání, bydliště, práce, rodinný stav...)
- Jaké je oblast, ve které sází?
- Proč konkrétně na danou věc sází?
- Vnímá větší jistotu v sázení, když se o danou problematiku zajímá?
- Na jaké platformě sází?
- Od kolika let sází?
- Kolik průměrně prosází za měsíc?
- Jaká byla nejvyšší výhra?
- Má povědomí/ví, kolik za celou dobu prosázel?
- Motivace – co ho vede k sázení?
- Jaký má pocit při výhře a při prohře?
- Proč přemýšlí, že by znovu vsadil?
- Je nějaká věc, která by ho donutila přestat sázet? (poplatky, které by třeba zavedlo ministerstvo financí). Něco konkrétního, co ho dále napadne?
- Ovlivnilo sázení jeho běžný život?
- Bere gamblerství jako sociální problém?
- Myslí, že společnost/kamarádi ho vnímají jako „hazardního hráče“/gamblera?
- Jak využil vyhrané peníze? Co si koupil?
- Jaká je jeho „vysněná“ částka?
- Kolik by byl už hraniční limit, kdy by si řekl, že už nechce sázet?
- Závěr – má k tomuto tématu ještě další postřeh?

Respondent Tomáš – odbor Procesní agendy a regulace hazardu

- Obecné představení (věk, pohlaví, vzdělání, bydliště, práce, rodinný stav...)
- Pár slovy představit, jaká je náplň Vaší práce?
- Vnímá sám vliv hazardních her na společnost z profesního a osobního pohledu?
- Jaký je rozsah gamblerství v naší společnosti, jaké jsou jeho důsledky pro jednotlivce a společnost jako celek?
- Jaké jsou hlavní výzvy a obtíže spojené s regulací hazardních her, jaké jsou neúčinnější boje proti negativním dopadům gamblerství?
- Jak mohou být informační kampaně a osvětové programy využity k prevenci gamblerství a zlepšení povědomí o negativních dopadech hazardních her? Jak on sám vnímá prevenci ohledně hazardních her?
- Jaké jsou nejnovější trendy v oblasti regulace hazardních her a jak mohou být tyto trendy využity v naší společnosti?
- Jaké je oblast, ve které sází? Proč konkrétně na danou věc sází? Na jaké platformě sází? Od kolika let sází?
- Kolik průměrně prosází za měsíc? Jaká byla nejvyšší výhra?
- Má povědomí/ví, kolik za celou dobu prosázel?
- Motivace – co ho vede k sázení?
- Je nějaká věc, která by ho donutila přestat sázet? Něco konkrétního, co ho dále napadne?
- Ovlivnilo sázení jeho běžný život?
- Bere gamblerství jako sociální problém?
- Jakožto zaměstnanec odboru Procesní agendy a regulace hazardu, vnímá hazardní hry jinak teď a před pandemií covid-19?
- Jaká je jeho „vysněná“ částka?
- Kolik by byl už hraniční limit, kdy by si řekl, že už nechce sázet?
- Závěr – má k tomuto tématu ještě další postřeh?

Rozhovor s osobou, která byla poznamenána hazardním hraním

- Obecné představení (věk, pohlaví, vzdělání, bydliště, práce, rodinný stav...)
- Od kolika let sázela?
- Kolik průměrně prosázela za měsíc?
- Jaká byla nejvyšší výhra?
- Má povědomí/ví, kolik za celou dobu prosázela?
- Motivace – co ji vedlo k sázení?
- Jaký měla pocit při výhře a při prohře?
- Ovlivnilo sázení její běžný život?
- Bere gamblerství jako sociální problém?
- Myslí, že společnost/kamarádi ji vnímají jako „hazardního hráče“/gamblera?
- Jak využila vyhrané peníze?
- Jak vnímá prevenci ohledně hazardních her?
- Závěr – má k tomuto tématu ještě další postřeh?

Dotazníkové šetření – Vliv hazardních her na společnost – gamblerství jako sociální problém

Dobrý den, jsem studentkou posledního ročníku magisterského studia na České zemědělské univerzitě v Praze oboru Hospodářská a kulturní studia. Vytvářím průzkum formou dotazníku pro svou diplomovou práci a ráda bych Vás požádala o zodpovězení několika otázek zaměřených na oblast hazardních her a gamblerství. Bude Vám položeno několik otázek, na které se pokuste odpovědět. Výsledky jsou zcela anonymní a slouží jako podklad pro zpracování diplomové práce "Vliv hazardních her na společnost - gamblerství jako sociální problém". Děkuji za vyplnění.

1. Uveďte Vaše pohlaví: *

Vyberte jednu odpověď

- Muž
- Žena

2. Uveďte Váš věk: *

Vyberte jednu odpověď

- Méně než 18 let
- 18 – 23 let
- 24 – 29 let
- 30 – 35 let
- 36 – 41 let
- 42 – 47 let
- 48 let a více

3. Uveďte Vaše nejvyšší dosažené vzdělání: *

Vyberte jednu odpověď

- Základní (včetně neukončeného)
- Vyučen/a, středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4. Ve kterém kraji v současné době žijete: *

Vyberte jednu odpověď

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj
- Zlínský kraj
- Nechci uvádět

5. Máte děti? *

Vyberte jednu odpověď

- Ano
- Ne
- Nechci uvádět

6. Uveďte Váš současný rodinný stav: *

Vyberte jednu odpověď

- Svobodný / svobodná
- Ženatý / vdaná
- Rozvedený / rozvedená
- Ovdovělý / ovdovělá
- Nechci uvádět

7. Uveďte Váš měsíční příjem: *

Vyberte jednu odpověď

- Do 10 000 Kč
- 10 001 – 20 000 Kč
- 20 001 – 30 000 Kč
- 30 001 – 40 000 Kč
- 40 001 – 50 000 Kč
- Více než 50 000 Kč
- Nechci uvádět

Hazardní hra: Hazardní hra je jakákoliv činnost, při které se sází peníze nebo jiné hodnoty na nejistý výsledek s nadějí na výhru. Typickými příklady hazardních her jsou kasinové hry (např. ruleta, blackjack, poker), sázení na sportovní výsledky, losování (stírací los, Sportka) a hrací automaty. Hazardní hry mohou být zábavné a mohou nabízet možnost výhry peněz, ale zároveň mohou být i rizikové a mohou vést k závislosti.

8. Účastnil/a jste se někdy hazardní hry? *

Vyberte jednu odpověď

- Ano, hraju pravidelně
- Ano, hraju občas
- Ano, výjimečně
- Ne, nikdy jsem nehrál/a

9. Jaké hazardní hry jste se naposledy účastnil/a?

Vyberte jednu odpověď

- Loterie (stírací los, Sportka...)
- Kursová sázka (sázka na sportovní utkání, na volbu prezidenta...)
- BINGO
- Technická hra (automaty, ruleta)
- Živá hra (poker, blackjack...)
- Tombola
- Jiná...

10. Jaký byl Váš výsledek?

Vyberte jednu odpověď

- Výhra
- Prohra

11. Jaký byl Váš počáteční vklad u této hry?

Vyberte jednu odpověď

- Do 50 Kč
- 51 – 100 Kč
- 101 – 200 Kč
- 201 – 500 Kč
- 501 – 1 000 Kč
- 1 001 – 2 500 Kč
- Více než 2 500 Kč
- Jiné...

12. Kolik jste zhruba za celou dobu utratil/a za hazardní hraní?

Vyberte jednu odpověď

- Do 1 000 Kč
- 1 001 – 2 000 Kč
- 2 001 – 5 000 Kč
- 5 001 – 10 000 Kč
- Více než 10 000 Kč
- Jiné...

13. Kolik jste zhruba za celou dobu vyhrál/a hazardním hraním?

Vyberte jednu odpověď

- Do 1 000 Kč
- 1 001 – 2 000 Kč
- 2 001 – 5 000 Kč
- 5 001 – 10 000 Kč
- Více než 10 000 Kč

14. Vnímáte gamblerství jako sociální problém? *

Vyberte jednu odpověď

- Ano, vnímám gamblerství jako sociální problém
- Ano, částečně vnímám gamblerství jako sociální problém
- Ne, nevnímám, avšak je důležité o tomto problému mluvit
- Ne, nevnímám gamblerství jako sociální

15. Považujete někoho ve své blízkosti za hazardního hráče? *

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- Ano – rodina
- Ano – známí
- Ano – přátelé
- Ne, ve své blízkosti nepovažuji nikoho za hazardního hráče
- Jiné...

16. Vnímáte ze svého vlastního úhlu pohledu, že se obliba hazardních her změnila během pandemie COVID-19? *

Vyberte jednu odpověď

- V současné době jsou hazardní hry oblíbenější
- V době před pandemií byly hazardní hry oblíbenější
- Vnímám, že se popularita nezměnila
- Nedokážu posoudit

17. Co by podle Vás pomohlo zlepšit situaci v oblasti hazardních her a gamblerství? *

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- Větší informovanost o dopadech – sociální sítě, média, televize...
- Větší restrikce ze strany státu
- Větší kontrola ze strany státu
- Hazardní hry od pozdějšího věku (21 let)
- Poplatky za vstup (do herních prostor, online sázení...)
- Prevence (přednášky na základních a středních školách)
- Omezení lokalit provozoven
- Omezení otevírací doby provozoven
- Omezení počtu formátu hazardu

- Omezení počtu provozoven hazardu
- Omezení reklamy (v TV, rádiích, veřejný prostor...)
- Jiné...

18. Vnímáte dopad gamblerství na české domácnosti? *

Vyberte jednu odpověď

- Ano, vnímám gamblerství jako negativní na české domácnosti
- Ne, nevnímám gamblerství jako negativní dopad na české domácnosti
- Nedokážu posoudit

19. Pokud máte vlastní příběh z herního prostředí, se kterým se chcete v dotazníkovém šetření podělit, zde je Váš prostor:

* Povinné otázky